

DOBA seniorů

č. 8 / XI. ROČNÍK SRPEN 2015 18 Kč

Cena v předplatném 16 Kč

Karel Štědrý: Malý stan mě provází přes 50 let | 16

06 Co sleduje
návrh
zákonu
o seniorech

10 Zrození
mýtu
o globálním
oteplení

14 Co je to
kognice
a jaký je
její projev?

04 **Téma: Boj o valorizaci
penzí nekončí**

Editorial

Vážení čtenáři,

děkuji všem, kteří zaslali dopisy a příspěvky se svými tipy a inspirací. Velmi rádi je využijeme a postupně otiskneme v našich rubrikách. Cením si vaší aktivity a vážím si toho, že Době seniorů věnujete svůj volný čas a zamýšlíte se nad tím, jak ji vylepšit a posunout kupředu.

Poněkud mě zarazilo, kolik vašich dopisů, směřovaných na redakci nebo přímo na Radu seniorů, se zabývalo valorizací penzí. Je jasné, že toto téma je ožehavé a seniorskou populací hýbe. Nedivím se. Hraje se o to, o kolik korun narostou penze příští rok. To, co mě překvapilo nejvíce, byly zkreslené názory a, neuražte se, prosím, i polopравdy, které v mnohých dopisech zaznívaly.

Pro Radu seniorů pracuji již několik let – spravuji webové stránky www.rscr.cz a píšu na ně i příspěvky. Z toho titulu se zúčastňuji i drtivé většiny jednání, která vedení RS ČR absolvuje, a byla jsem přítomna i u jednání, kde se probírala právě valorizace penzí.

Mohu vás ujistit, že není pravda, že by vedení Rady seniorů bylo nadšeno zatím posledním vládním návrhem nebo že by s ním dokonce souhlasilo. Na všech jednáních Rada seniorů poděkovala politikům za jejich snahu valorizaci řešit, jedním dechem ale dodala, že se současným návrhem souhlasit jednoduše nemůže. S ohledem na vaše dopisy a váš zájem jsme téma valorizace zařadili i do tohoto vydání Doby seniorů, byť v původním plánu nebylo.

Chceme vám představit i zákon o seniorech, který Rada seniorů připravila, a vysvětlit, proč je pro seniorskou populaci důležitý.

V rozhovoru měsíce se můžete vrátit v čase se zpěvákem Karlem Štědrým a zavzpomínat na jeho největší hit. Víte, která píseň ho proslavila nejvíce a provází jej už celá desetiletí?

První tipy i články od nových příspěvatelů najdete již v tomto čísle.

Druhým dílem pokračuje seriál o životním prostředí, který připravil renomovaný vědec Ing. RNDr. Václav Němec, CSc. – najdete jej na straně 10. Čím žily seniorské organizace Rady seniorů, se dozvíte na stranách 18 a 19. A chybět nemohou ani oblíbené soutěže či vtipy.

Přeji vám příjemnou zábavu u čtení aktuálního čísla Doby seniorů.

Lenka Desatová

Obsah

Senior měsíce

■ Ernest Schimik, Jan Bauer 3

Na aktuální téma

Valorizace penzí 2016 4

Rozhovor na aktuální téma

■ Zdeněk Pernes 6

Zpravodajství z vedení RS ČR

9

Seriál

■ Co se děje v přírodě – 2. díl 10

Senioři v Evropě

■ EURAG zasedal v Berlíně 12

Tipy na výlety a zajímavé akce

13

Zajímavosti ze zdraví

■ Kognice 14

Rozhovor měsíce

■ Karel Štědrý 16

Ze života krajů

18

Na tom našem dvorku

■ Zvyky a pověry 20

Kalendárium

21

Bez čekárny

■ Právní poradna 22

■ Bytové poradenství 23

■ Veterinární poradna 24

■ Klub zdravé výživy 25

■ Kosmetika 26

■ Sociální poradenství 27

Soutěže

■ Sudoku 28

■ Vtipy 28

■ Velká křížovka 29

Tribuna čtenářů

30

Připravujeme

31

Adresář poraden RS ČR v krajích

31

Ernest Schimik – řezbář amatér

Minulý měsíc jsme žádali o vaše tipy na zajímavé seniory z vašeho okolí, kteří by si za svou činnost zasloužili být seniory měsíce. Dnes vám na tomto místě představíme hned dva muže.

Muž, o kterém píšu, se jmenuje Ernest Schimik. Letos mu bude 68 let, pracuje o prázdninách jako správ-

ce bazénu Univerzity obrany v Brně a já jen lituji, že mi nedal ukázky své práce... Jeho koníčkem je dřevorezba a jeho díla jsou vskutku nádherná.

První věci začal vytvářet v 70. letech minulého století. Dnes má na zahradě dílnu, kde se věnuje dřevorezbařské práci. Za nevládného počasí, nebo když byl nezaměstnaný, ale hlavně v zimě vytvořil řadu prací, které prezentoval na výstavě v Městské knihovně v Rájci-Jestřábí. Výstava měla velký a živý ohlas. Říká, že když má čas a je zdravý, rád se věnuje své zálibě. Pobídkou k práci jsou mu i významná životní jubilea. Tvoří reliéfní řezby, například slunečnice, bodláky, růže nebo plastiky nároč-

– například Hlava ve větru, Poutník, nebo sošky svatého Urbana – patrona vinařů, či svatého Floriána – patrona hasičů. Reliéfní plastiky promyslí, vysochá, namoří, přebrousí smirkovým papírem, natře vrstvou včelího vosku a vyleští. Jeho vyznáním je dřevo a práce s ním. Věřím, že všechny zaujmou jeho díla a ušlechtilé využití volného času. Přeji mu hodně zdraví, pohodu na těle i na duchu, mnoho tvůrčích úspěchů a životního optimismu.

PhDr. Alena Šimková, CSc. ■

Ernest Schimik

Narodil se roku 1947 v Podkriváni ve Slovenské republice

V roce 1966 začal pracovat v cukrovaru ve Vyškově, kde strávil sedmáct let.

Dalších sedmáct let pracoval ve Vojenské ubytovací správě budov v Bohdalicích.

Ovlivnilo jej Slovensko se svou svéráznou lidovou architekturou i tamní folklor. Vliv na něj měly i typické vyřezávané dřevěné kříže s bohatými ornamenty. A také rodina. On sám vzpomíná na dědu, kožešníka, který dokázal ozdobit kožíšky vkusnou výšivkou, nebo na maminku, jejíž doménou bylo zdobení dortů na svatby. Také strýc z Polešovic byl velmi manuálně zručný – nač sáhl, všechno se dařilo.

Jan Bauer – spisovatel a publicista

O čínorodosti tohoto vitálního muže svědčí fakt, že už v prosinci 2009 mu vyšla jubilejní stá kniha, čímž se stal nejplodnějším jihočeským autorem všech dob. Nyní se čerstvý sedmdesátník chystá na zdolání mety 150 titulů. Přiblížil se k ní na počátku léta, kdy pokřtil svou novou knihu Krásná i bezbožná tajemství našich dějin – Legendy versus historická „pravda“, kterou vydalo nakladatelství ČAS. Autor se v ní věnuje svému nejoblíbenějšímu tématu a tím je historie, zejména pak ta česká. Jan Bauer k dějinám přistupuje jinak než učení badatelé. I když samozřejmě podobně jako oni staví na historických faktech, snaží se proniknout do jejich zákulisí. Tím, že se snaží vysvětlit možné osobní motivy, které hybatele dějin vedly k tomu či onomu rozhodnutí nebo činu. Jeho optika často zahrnuje i ty nejintimnější pohnutky, ať už jde o různé sváry, lásky či vášně. Vychází přitom z toho, že dějiny nikdy zcela nekopírují události tak, jak se skutečně odehrály, a spíše jsou výsledkem činnosti děje-

pisců a kronikářů. Lidí omylných, často zaujatých. Lidí, kteří měli vlastní vášně, ctižádost i obavy. A tak se nezdáka stalo, že ze spíše truchlivých postav se stali hrdinové a náhody byly povýšeny na železnou logiku společenského vývoje. Také ve vlastech českých a moravských jsme toho byli svědky častěji, než je zdrávo. A pozorovali jsme i to, jak se z idolů stávali téměř vyvrhelové, z velikánů bezvýznamné loutky a třeba jen o pár let později tomu bylo zase naopak... Nová knížka Jana Bauera je sborníkem 21 na sobě nezávislých příběhů.

Autor knihy Jan Bauer (druhý zleva), historici Petr Žantovský a Luboš Y. Koláček, moderátorka Tina Pletánková a vydavatel Josef P. Svítivý (během křtu zahrál na saxofon) při uvádění nové knihy do života.

Jan Bauer

Narodil se roku 1945 v Jihlavě
První knihu s názvem Uživí naše planeta lidstvo? o zemědělství v blízké budoucnosti vydal v roce 1978

Dovídáme se tak o křesťanské královně Frigildě, která vládla na Moravě těsně před příchodem Slovanů. Dovíme se o pokračovatelích slavného vůdce Sába, což vyvrací běžně tradovanou představu, že po 35 letech vlády svého zakladatele jeho říše zanikla. Nahlédneme do záhad kolem hrobu sv. Metoděje, smrti sv. Václava a jeho přilbice, za oponu mučednické smrti Jeronýma Pražského a společně s ním hledáme odpověď na otázku, kolik potomků měl Jan Žižka. Dovíme se o největším podvodu 14. století, kterého se dopustili Habsburkové, ale třeba i o opilém proroku, jehož věštbbám podlehl i učenec Jan Amos Komenský... Kniha vzbuzuje zájem o historii a dokazuje, že na své dějiny můžeme být právem hrdi. A o to v dnešní době stále globálnějiho světa jde.

František VONDERKA ■

Foto: autor

Valorizace penzí

Jedním ze stěžejních témat, jemuž se Rada seniorů věnuje a kde vidí svou roli v činnosti pro seniorskou populaci, je valorizace penzí. Ani v letošním roce tomu není jinak, Rada seniorů bojuje o co nejvyšší valorizaci v roce 2016. Do redakce Doby seniorů přicházejí dopisy, které představitele Rady seniorů viní z toho, že se smířili s příslibem 600 Kč před Vánoci nebo že jsou s tímto navýšením spokojeni. Opak je pravdou. V každém případě je ze čtenářských ohlasů patrné, jak velkým tématem pro seniorskou populaci valorizace penzí je a i proto se jí chceme dnes opět věnovat.

Vedení RS ČR jedná s ministrem Babišem

Místopředsedové RS ČR – JUDr. Václav Roubal a Alois Malý

Rada seniorů sleduje velmi pozorně jednání týkající se valorizace penzí na rok 2016 už proto, že sama iniciovala vyšší než zákonnou valorizaci, která je očekávána na úrovni jednoho procentního bodu (to je zhruba 130 Kč), a to zhruba o tři procenta. Ministerstvo práce a sociálních věcí požadavky Rady seniorů chápe a bere je za oprávněné a navrhuje rovněž valorizaci větší než zákonnou. Poslední návrh z MPSV zněl 1,8 %.

Rada seniorů se do valorizace penzí nevložila zdaleka poprvé. Na vládu

premiéra Sobotky se s požadavkem, aby došlo k vykompenzování poklesu reálné kupní síly starobních důchodů z let 2010, 2012 a 2013, obrátila i v loňském roce. Pokud budeme přesní - reálná kupní síla starobních důchodů v roce 2010 meziročně poklesla o 1,34 %, v roce 2012 o 2,35 % a v roce 2013 o 0,2 %. Při valorizaci 2015 došlo pouze k částečné nápravě výše popsané situace. Průměrný starobní důchod meziročně vzrostl pouze o 1,8 %. Stále tedy zbývá dva procentní body

PLOŠNÁ VALORIZACE PENZÍ,

Často se vede diskuse i o plošné valorizaci penzí. I té se Rada seniorů účastní a pokud jsme již otevřeli téma valorizace penzí 2016, považujeme za užitečné věnovat se i této problematice.

Diskuse o plošné valorizaci byla zahájena již v loňském roce. Jde o příjmovou solidaritu mezi samotnými důchodci, kdy polovina důchodců s podprůměrným důchodem (54,10 % k 1.1. 2015 z celkového počtu starobních

sólo důchodů) žádá po druhé polovině s nadprůměrným důchodem (45,90 % k 1.1. 2015 z celkového počtu starobních sólo důchodů) vyšší valorizaci penzí. Loni na průměrnou starobní penzi nedosahovalo 55,22 % důchodců, předloni 53,56 % důchodců a před třemi lety 53,59 % důchodců. Podstata plošné valorizace je tedy navýšení penzí jedné polovině starobních důchodců na úkor poloviny druhé.

Aktuální mechanismus valorizace penzí

100% inflace spotřebitelských cen

CPI + 1/3 růstu reálných mezd

Z cenového vývoje lze tedy důvodně předpokládat valorizaci 2016 na úrovni 1%. S takto nízkou valorizací Rada seniorů neshoduje vzhledem k prokazatelnému poklesu reálné kupní síly důchodů v uvedených letech. Požaduje stále valorizaci 3% v roce 2016 u průměrné starobní penze.

Debata se šéfem KDU-ČSL Pavlem Bělobrádkiem

vykompenzovat. Proto se Rada seniorů obrátila na MPSV i vládu letos znovu.

V loňském roce se podařilo sice prosadit vyšší valorizaci, než jaká měla ve skutečnosti dle

Ještě před prázdninami zazněl návrh přidat kromě zákonné valorizace penzí seniorům jednorázově 600 Kč

Setkání se širším vedením ČSSD

před Vánoci. Tento návrh zazněl z úst Pavla Bělobrádka, předsedy KDU-ČSL. Vedení RS ČR mu na společném jednání poděkovalo za vstřícný krok, upozornilo však, že přepočteno na měsíce to znamená nárůst penze o 50 Kč na seniora a měsíc, což je suma, s níž Rada seniorů nemůže souhlasit, protože dorovnat minulé škrtky znamená navýšit důchody o 3 procenta.

platného mechanismu být, zmíněný pokles byl ale seniorům vykompenzován pouze částečně.

Upozornila nejen jeho, ale i ostatní partnerské politické strany, že v případě potřeby budou osloveny též poslanecké kluby v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR a to ve chvíli, kdy tento vládní návrh do Poslanecké sněmovny zamíří. Rada seniorů je přesvědčena, že 7,1–12 miliard Kč se v 1,3 bilionovém rozpočtu najde.

Lenka DESATOVÁ ■

Foto: autorka

Aktivity Rady seniorů ve valorizaci 2016

Duben 2015 – RS ČR zaslala dopis ministryni práce a sociálních věcí s požadavkem na valorizaci u průměrné starobní penze v roce 2016 o 339 Kč. Ve svém dopise rovněž požádala ministryni o zpracování věcně příslušné novely zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění a o její předložení do vlády a Parlamentu ČR.

Duben 2015 – RS ČR informuje o svém požadavku média na TK konané v jejím sídle

Květen 2015 – při jednání s ministrem financí a šéfem hnutí Ano 2011 jej informuje o svém požadavku na valorizaci penzí a vysvětluje i požadovanou výši

Červen – na jednání s partnerskými politickými stranami oceňují představitelé RS ČR, že vláda navrhuje vyšší než zákonnou valorizaci, dodávají však, že s navrženou výší neshoduje a že se v případě potřeby obrátí i na strany v Parlamentu ČR a budou hledat podporu i v poslaneckých lavicích.

JEJÍ VÝHODY A DŮSLEDKY

Předseda RS ČR je členem důchodové komise, kde se případná změna mechanismu valorizace penzí připravuje, a za Radu seniorů požaduje změnit nastavení mechanismu valorizace důchodů tak, aby byla spravedlivá. Navrhuje základní výměru důchodů navýšovat plošně o růst životních nákladů důchodců a procentní výměru navýšovat procentuálně o nárůst 1/3 reálných mezd. Pokud bude tato varianta přijata, mohou být spokojeni všichni.

Tyto požadavky byly MPSV a vládě předány. Současná vládní koalice zrušila valorizaci třetinovou a od roku 2015 obnovila valorizaci plnohodnotnou. Valorizační schéma ale zůstalo na úrovni tzv. Malé penzijní reformy ministra Drábka, tedy stále jde o valorizaci nedokonalou a diskriminační pro nízkopříjmové důchodce, kterým nevykompenzuje ani růst životních nákladů. Právě pro ně RS ČR zpracovávala návrh zákona o minimálním starobním důchodu, který řeší situaci u 185 207 nejpotřebnějších.

Zdeněk Pernes:

Potřebujeme účinné nástroje, abychom mohli prosadit opodstatněné seniorské potřeby

U příležitosti oslav 10. výročí svého vzniku seznámil na tiskové konferenci předseda RS ČR novináře s návrhem zákona o seniorech. Co zákon řeší, o č v něm jde a proč je podle představitelů seniorského hnutí nutné jej přijmout? Na tyto i další otázky odpověděl Době seniorů dr. Zdeněk Pernes, předseda RS ČR.

■ **Pane předsedo, návrh zákona o seniorech má podtitul o podpoře záležitostí starší generace. Co si pod tímto pojmem představit?**

Název zákona jsme doslova opsali z rakouského vzoru, kde zákon o podpoře záležitostí starší generace je platný již od roku 1998. V Rakousku zákon definuje podíl a formy seniorské populace na rozhodování těch věcí veřejných, které ovlivňují kvalitu seniorského života. V České republice nic takového nemáme. Zatím.

■ **Proč se Rada seniorů rozhodla vypracovat tento návrh zákona právě nyní? Zmiňujete, že je podle rakouského vzoru, s rakouskými seniory ale RS ČR spolupracuje delší dobu.**

Rakouský zákon jsme získali před dvěma roky, nějaký čas zabral jeho překlad a poté studium i porovnání podmínek práce rakouských a českých seniorských organizací. Loni

jsme připravili věcný záměr zákona, letos pak zákon samotný. Nedomnívám se, že jsme pracovali pomalu, ministerstva zpracovávají zákony déle.

■ **Co všechno by měl zákon řešit?**

V první řadě návrh zákona upravuje vztahy starší generace k výkonným orgánům státní a veřejné správy. Současně zajišťuje podmínky pro výkon demokratické, kvalifikované a společensky prospěšné participace seniorů na rozhodování věcí veřejných. V této souvislosti je prvně v české historii definován subjekt výkonu seniorské participace na rozhodování věcí veřejných. Jeho činnosti, kompetence a odpovědnost jsou stanoveny taxativně. Tedy - zákon přesně vymezuje jednotlivé činnosti, které jsou pro výkon seniorské participace na rozhodování

vání věcí veřejných nezbytné a nezastupitelné. Vycházíme z 25leté praxe seniorských organizací a z 22leté praxe jejich zastřešující organizace.

Dále zapracovává do českého právního řádu pojem seniorská organizace včetně jejích znaků a funkcí a v ne-

poslední řadě zákon definuje pojem samotného seniora, který v českém právním řádu také doposud chybí. V závěru pak stanovuje konstrukci finančních toků a mechanismus financování seniorských organizací a jejich zastřešující organizace. V této oblasti se přesně držíme rakouského vzoru, ale ani v českých podmínkách nejde o nic nového. Obdobně je nastaveno financování českého sportu, a to včetně sportu olympijského.

zí a zrušení slevy na dani pracujícím důchodcům jsme svolali historicky první seniorskou demonstraci a seniorský pochod před Úřad vlády, organizovali jsme seniorskou petici. Ač do Prahy přijelo zhruba sedm tisíc seniorských demonstrantů a petici podepsalo 28 304 petentů, nestalo se nic! Diskriminační zákony byly schváleny! Nečasova vláda vůli části populace, která této společnosti odvedla 40 a více let aktivního života a která

šířovat informovanost a péči o seniory, organizovat vzdělávací, osvětové, společenské, kulturní, sportovní, rekreační a další volnočasové aktivity seniorských organizací. V Rakousku to jde, nevidím důvod, proč by to nemělo jít u nás.

■ *Jaká bude jeho cesta nyní, poté co opustil místnosti RS ČR?*

Zákon jsme postoupili ministryni práce a sociálních věcí, ministroví pro lidská práva a legislativu, ministroví financí, premiérovi a prezidentovi České republiky. Prosazujeme ho při jednáních s partnerskými politickými stranami, postupně budeme oslovovat poslanecké kluby ve sněmovně.

■ *Jaké odhadujete jeho šance na přijetí ve stávající podobě? Počítáte s tím, že možná bude třeba udělat i nějaké ústupky? Kam až je Rada seniorů ochotna zajít?*

Věříme současné vládní koalici, že jí nejsou osudy seniorské populace a sjednoceného důchodcovského hnutí lhostejné. I naše finanční požadavky jsou skromné, v sousedním Rakousku je současná pomoc seniorskému hnutí

■ *Proč považujete za důležité zákon přijmout?*

Jde o kvalitativně jiné možnosti a o kvalitativně vyšší postavení seniorských organizací v české společnosti. Víte, já pro seniorskou populaci pracuji 21 let, za tu dobu jsem vedl stovky jednání s ústavními činiteli, s představiteli krajské a městské samosprávy, účastnil se stovek připomínkových řízení při tvorbě právních předpisů na ministerstvech. Není jednoduché prosadit seniorský zájem a objektivní potřebu, i když máte argumenty. Do parlamentu nás politické strany nechťejí, senioři prý volitelní nejsou, přitom právě tam se vytvářejí podmínky a rozhoduje o kvalitě života českých seniorů. Denně dostáváme desítky požadavků, návrhů a připomínek, senioři nám nejen důvěřují, ale očekávají také pomoc. Jenže Rada seniorů nemá účinné nástroje, jak opodstatněné seniorské potřeby prosadit. K zabránění třetinové valorizace pen-

si zaslouží úctu a uznání, prostě ignorovala. Zákon by umožnil sjednocenému seniorskému hnutí možnost výrazněji prosazovat důstojné sociální postavení českých seniorů, obhajovat jejich práva a prosazovat zájmy, roz-

sedmkrát vyšší. Odpovědnost politiků za důstojný a spokojený život generacím, které již pro společnost odvedly a stále odvádějí nemalé společenské hodnoty, je jednoznačná a nezpochybnitelná!

→ ■ **První ohlasy z vládních stran, které se s návrhem zákona seznámily, byly, alespoň podle mých informací, vlažné. Čím je to podle vás způsobeno?**

Návrh zákona jsme představili čtyřem partnerským politickým stranám, u dvou jsme zaznamenali podporu, ostatní musíme dále přesvědčovat. Ale zdá se, že i tam se názory začínají měnit. O podporu usilujeme také u dalších poslaneckých klubů ve sněmovně.

■ **Neobáváte se, že pokud se zákon podaří prosadit, strhne se lavina? Že o podobný způsob financování budou usilovat i jiné neziskové organizace? To může být jeden**

a účinnou participaci seniorské populace na rozhodování věcí veřejných deklarují nejen dokumenty OSN a Evropské unie, ale též český Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí.

■ **Odkdy by měl zákon platit, dali jste si nějaký limit?**

Věříme, že nejpozději od poloviny příštího roku. Dle názoru jednoho významného ministerského legislativce je návrh zákona až na dvě drobnosti zpracován dobře a může jít do vlády a do parlamentu.

kolegiem schválen jednomyslně. V případě zájmu jsme připraveni principy zákona našim členským organizacím nadále vysvětlovat. Ostatně, v jednom případě se již tak stalo.

■ **Jak byste přesvědčil jeho odpůrce, kteří tvrdí, že návrh je k ničemu, případně, že nebylo třeba se jím zabývat, protože stejně neprojde?**

Vím o jednom takovém stanovisku, které zaznělo na již vzpomenutém zasedání nejvyššího orgánu Rady seniorů České republiky. Ale pokud hovoříte o prosazení zákona, jsem optimistou.

Příští rok budou volby a Rada seniorů samozřejmě bude informovat o přístupu parlamentních politických stran k návrhu zákona o podpoře záležitostí starší generace seniorskou veřejností.

■ **Co dalšího Rada seniorů v současné době připravuje a na čem pracuje?**

Na valorizaci penzí 2016 a na prosazení dokonalejšího a spravedlivějšího mechanismu valorizace penzí. V důchodové komisi se vede odborná diskuse, seniorská veřejnost bude mít možnost podávat návrhy a připomínky. Je všeobecně známo, že Rada seniorů ČR iniciovala a podnítila proces poskytnout seniorům v roce 2016 vyšší než zákonnou valorizaci penzí, která je odhadována na jeden procentní bod - tedy na 113 Kč u průměrné starobní penze. S ohledem na výrazný růst platů politiků, soudců i státních úředníků jsme požadovali ve valorizaci penzí 2016 vykompenzovat pokles reálné kupní síly starobních penzí za roky 2010, 2012 a 2013. Pokud má jít o jednorázovou prosincovou výplatu, pak plné vykompenzování výše uvedeného poklesu činí nikoliv 600 Kč, ale 2 860 Kč. Až bude příslušný návrh zákona v parlamentu, oslovíme poslanecké kluby.

Lenka DESATOVÁ ■

Foto: autorka

z důvodů vlažného přijetí zákona některými politickými stranami. Proč by měli mít seniori výjimku?

Nejde o výjimku, ale o přirozené postavení seniorů v občanské společnosti! Tuto výsadu ostatní sociální skupiny postrádají. Seniori odpracovali 40 a více let, z vytvořených hodnot společnost dodnes profituje. Seniori navíc pomáhají svým rodinám, někteří jsou ekonomicky aktivní, další se angažují jako dobrovolníci, zkrátka jsou pro společnost stále důležití. V každé vyspělé společnosti je seniorům prokazována úcta, zdvořilost, ohleduplnost a slušnost. Seniorské organizace v nich mají výsadní postavení, jejich akce navštěvují premiéři a jejich aktivity stát i veřejná správa významně podporují. Navíc neformální

■ **Občas se ozývají hlasy, že zákon, respektive jeho návrh, nebyl dán k široké diskusi všem organizacím RS ČR, je to pravda? A pokud ano, co vás k tomu vedlo?**

Zčásti máte pravdu. Návrh zákona byl projednán a schválen v nejvyšších orgánech Rady seniorů České republiky - v předsednictvu a v kolegiu. V předsednictvu sedí zástupci nejvýznamnějších členských organizací, v kolegiu pak zástupci všech členských organizací. Členové předsednictva měli na prostudování tři týdny, členové kolegia týden. Podotýkám, že zákon má čtyři části, deset paragrafů a včetně důvodové zprávy pouhých jedenáct stran. Týden na prostudování a promyšlení by tedy stačit měl. Po obšírné diskusi a vysvětlení byl

Jednání s partnerskými politickými stranami

Na počátku léta se vedení RS ČR sešlo postupně se zástupci partnerských politických stran, aby zhodnotilo plnění dohody o spolupráci a předneslo své požadavky na nové období – tedy na další rok.

K tradičním a dlouholetým partnerům spojeného seniorského hnutí patří Česká strana sociálně demokratická. Kompletní vedení RS ČR se potkalo s delegací ČSSD, kterou vedl její předseda a premiér Bohuslav Sobotka. Po pozdravech si vzal slovo předseda RS ČR Dr. Zdeněk Pernes a připomněl, že RS ČR významně propagovala ČSSD v předčasných parlamentních volbách a její vítězství vnímala jako pozitivní signál. Senioři celkem logicky očekávali, že levicová vláda bude k nim a jejich požadavkům vstřícnější než strany pravicové v předchozím období. V tomto smyslu se Zdeněk Pernes díval i na plnění dohod mezi RS ČR a ČSSD.

Po něm si vzal slovo premiér ČR a předseda ČSSD Bohuslav Sobotka, který se rovněž zaměřil zejména na hodnocení. Neopomněl připomenout, co jeho strana ve vztahu k seniorské populaci prosazovala, a co se nakonec podařilo, případně co se plní (alespoň zatím pouze zčásti) s ohledem na to, že ČSSD je vázána i koaliční smlouvou.

Poté promluvili postupně všichni místopředsedové RS ČR, každý s tématy, které patří do jejich gesce. Začal první místopředseda Ing. Oldřich Pospíšil, který se hodlá zasadit o prosazení statutu seniora jako chráněné osoby do českého právního řádu. Otevřel rovněž i otázku finanční podpory státu na týdenní relaxační pobyty seniorů dle slovenského vzoru a také požadavek obnovení 50 % slevy seniorské populace na železnici. Navrhl také, aby byl 1. říjen

zařazen mezi Významné dny v České republice.

Ing. Milan hovořil na téma sociální bydlení a neopomněl dodat, že patřičný zákon, o který RS ČR usiluje již několik let, je ve skluzu oproti předpokládanému plánu. Alois Malý mluvil o spolupráci Krajských rad seniorů s vedením krajských samospráv, otevřel téma bezpečnosti seniorů v regionech a závěrem se zmínil o seniorech

a doplatech na léky. JUDr. Václav Roubal pak diskutoval na téma mezigenerační solidarity a nutnosti jejího budování a podporování.

Představitelé ČSSD na všechna témata posléze reagovali, vysvětlovali a navrhovali možná řešení. Nejčastěji mluvila Michaela Marksová, ministryně práce a sociálních věcí, do jejíž gesce spadala valná část diskutovaných problémů.

Další v řadě bylo jednání s představiteli KSČM. Toho se za RS ČR zúčastnili předseda Pernes a místopředseda Taraba, za politickou stranu pak její předseda JUDr. Vojtěch Filip a Ing. Jiří Dolejš. Vzhledem k tomu,

že KSČM není vládní stranou, hledali u ní senioři zejména podporu pro své návrhy, o kterých předpokládají, že budou zahrnuty v parlamentu.

Třetí jednání pak proběhlo ve Strakově akademii se šéfem KDU-ČSL a místopředsedou vlády Pavlem Bělobrádkem, kterého se zúčastnil předseda Pernes a místopředsedové Taraba a Roubal. Zástupci RS ČR mu poděkovali za aktivitu při hledání

řešení ohledně valorizace penzí, konstatovali však, že stav, na kterém se prozatím vládní koalice shodla, považují představitelé spojeného seniorského hnutí za nedostatečné (*více o valorizaci penzí a stanoviscích RS ČR čtěte na straně 4–5*). Místopředseda pro mezinárodní vztahy JUDr. Roubal v této souvislosti upozornil, že seniory je třeba vnímat jako skupinu, která byt' ne vždy aktivně pracuje i v důchodovém věku, svůj velký přínos

pro společnost má, třeba tím, že pomáhá svým dětem s hlídáním potomků a umožňují jim tak plně se věnovat práci, pomáhají potažmo i získávat příjmy státnímu rozpočtu. Na přímou souvislost poklesu reálné kupní síly seniorů se zvýšením výplaty sociálních dávek, například příspěvku na bydlení, upozornil Milan Taraba.

Další hodnocení spolupráce s partnerskými politickými stranami se uskuteční zase příští rok v létě. Přibude k nim i Hnutí Ano 2011, s nímž Rada seniorů uzavřela dohodu o spolupráci letos na konci května.

Lenka DESATOVÁ ■

Foto: autorka

Co se děje v přírodě

HISTORICKÉ KOŘENY MÝTŮ

V minulém čísle jsme zahájili seriál, v němž Ing. RNDr. Václav Němec, CSc. začal vysvětlovat neobvyklé přírodní jevy. Autor seriálu je mezinárodně uznávaným „otcem“ nového oboru – geoetiky a právě z pohledu této nové disciplíny i jejího vlastního základu – etiky – upozorňuje na různá nebezpečí, na jejich zanedbávání a zamlčování informací a hlavně na chybějící připravenost obyvatel, mezi nimiž jsou senioři nejohroženější skupinou.

2. díl

Mýtus o absolutním vlivu lidstva na oteplování planety

Lidstvo nemůže zásadně ovlivnit vývoj přírodních jevů na celé planetě. Jde o přírodní procesy s určitými hierarchicky členěnými cykly výrazných změn. Předvídatelnost extrémních přírodních jevů lze řešit pouze na základě poznání zákonitostí

přírody. Někteří geologové pokládají výskyt mnoha fenoménů v přírodě výlučně za chaotický, a tak odmítají úvahy o potřebnosti studia jejich zákonitostí. Problém je, že paměť lidského rodu zatím nestačila zaznamenat nejvýraznější z těchto změn v geologické minulosti (náznakem může být biblická reportáž o Noemově arše). Před-

stavy o nich mohou zprostředkovat pouze geologické a planetární obory.

Své názory na uvedenou problematiku jsem zveřejnil např. už na kolokviu Občanské futurologické společnosti v roce 2003 v přednášce *Přírodní katastrofy ve futurologii*. Pojem katastrofy je přitom relativní. Co se jeví obyvateli planety katastrofickým,

může v podstatě patřit k běžným přírodním jevům. Ovšem na jejich účincích se někdy podílí také člověk. Kolem roku 2008 odborníci odhadovali tento podíl přibližně na 3%, v současné době tyto odhady stouply na 6% a pokud se nezavedou skutečně účinná protipatření, bude nutno počítat s dalším nárůstem.

Na fakt, že lidstvo nemůže zásadně ovlivnit vývoj přírodních jevů na celé planetě, jsem upozorňoval i v roce

2012, když se připravovala stanoviska pro jednání Rio + 20. Česká delegace neměla o mé názory zájem, do oficiálního stanoviska Mezinárodní unie geologických věd (IUGS) je ale zařadil její tehdejší prezident Alberto Riccardi a opakovat je i v zahajovacím projevu na následujícím kongresu v Brisbane: *Budoucnost naší planety je determinována nejen antropogenními vlivy, ale také dlouhodobými exogenními (vnějšími) a endogenními (vnitřními) přírodními procesy, často provázenými přírodními pohromami mimo dosah lidské činnosti. Nejdůležitější z těchto jevů jsou často mimo dosah lidské paměti. Pouze geologické a planetární vědy mohou sloužit jako zprostředkovatelé jakéhokoli výzkumu, jehož je třeba v odkrytí chování a předvídaní takovýchto jevů. Ve světle těchto znalostí jeví se potřebným modifikovat dosud většinou příliš zjednodušované představy o trvalé udržitelnosti životního prostředí, a to vhodnou výchovou a vzděláním ve vědách o Zemi a geoetickými přístupy. Je třeba si uvědomit, že i tzv. neživá příroda prochází vlastním dynamickým vývojem a že je nutno znát její pravidelnosti a zákony a porozumět jim za účelem zlepšení jakéhokoli předvídaní a odvrácení účinků důležitých katastrof*

a klimatických změn. Vedle sociálních, ekonomických a environmentálních aspektů je třeba vzít v úvahu hlediska a zkušenosti geologických a planetárních oborů. Veškerá úsilí nejen geologů, ekologů a pedagogů, ale také manažerů, politiků a státníků na jakékoli úrovni mají ve smyslu geoetiky respektovat jejich vlastní odpovědnost za osud obyvatel naší planety.

Větru a dešti neporučíme, ale...

Nedávne opakované povodně přímo v Praze byly nakonec hodnoceny jako odpovídající výskytu pravděpodobnému jednou za 500 let. **Ovšem hierarchický charakter může vést k jevům opakujícím se v cyklech třeba desítek tisíc nebo milionů, ba i miliard roků.**

Povodně a záplavy, které jsme zažili na území našeho a sousedních států v posledních přibližně 20 letech, by tedy mohly být jen predehrou mnohem rozsáhlejších a intenzivnějších jevů (megapovodní) v horizontu dalších desetiletí, případně i z lidského pohledu vzdálené budoucnosti. Na taková nebezpečí se musí lidstvo připravit.

Již jsme poznali, že žádné „Poručíme větru, dešti“ nemůže vést k pozitivním výsledkům. To by nemělo ale vést k naprosté ignoranci možných cest vědeckého pokroku, kde se rýsují tyto možnosti:

- v kratších časových horizontech výrazné pokroky v poznávání přírodních zákonů na základě analýzy uvedeného „báječného archivu“ v přístupných vrstvách planety,

- ve střednědobých horizontech výrazně lepší globální ochrana lidské civilizace,

- v dlouhodobých horizontech globální řízení preventivních akcí proti hrozcím zhoubným účinkům extrémních přírodních sil vyklizením ohrožených oblastí (migrace do předem připravených bezpečných regionů apod.); s takovým řešením ovšem dnešní politický svět nepočítá. Jako výjimku musím uvést ex-prezidenta Václava Klause, který se i v době výkonu své ústavní funkce aktivně zúčastňoval konferencí

Ing. RNDr. Václav Němec, CSc.

Čím se zabývám nyní: Pokračuji v přípravě mezinárodní konference o geoetice, která proběhne od 9. do 19. října 2015 v Praze a v Příbrami. V polovině července už bylo přihlášeno cca 30 přednášek od autorů z 11 států. První platby zvýhodněného vložného došly z Japonska, Austrálie, Itálie a Norska. Vedle toho jsem napsal úvodní stať do sborníku o „sokolské“ Prodané nevěstě a projednávám program Společnosti Bedřicha Smetany na 2. pololetí 2015, shromažďuji podklady k dalším dílům tohoto seriálu v Době seniorů a také zahajuji přípravu důstojných oslav 50. výročí založení Mezinárodní asociace pro matematickou geologii (IAMG) v Praze v roce 2018.

pořádaných nevládními organizacemi odpůrců IPCC. Jedním z jeho spolehlivých poradců byl můj někdejší kolega Jiří Kukla, který emigroval do USA a v roce 1977 jako vážený profesor burcoval tamní senát zprávou o nutnosti začít se připravovat na příchod nové doby ledové. Profesor George Kukla loni zemřel.

Orgány veřejné správy i vědeckých institucí na příslušných úrovních musejí v zájmu minimalizace rizik ohrožujících lidskou civilizaci včas zabezpečovat základní i aplikovaný výzkum extrémních přírodních jevů a uvolňovat dostatečné prostředky na přípravu i realizaci všech opatření, která by zmírnila příslušná očekávaná rizika. To platí i pro vyšší jednotky, ba pro celou planetu. Pokud se budou jejich představitelé nadále řídit současnými radami IPCC, většina vynaložených prostředků přijde nazmar.

14. července jsem s maličkou útechou četl na internetových stránkách Státních hmotných rezerv o zajištění pitné vody pro případ kalamitního sucha. Ze zprávy však nelze vyčíst, zda by zajištění fungovalo i v extrémně dlouho trvajících obdobích sucha.

Ing. RNDr. Václav Němec, CSc. ■

Příště: K ENERGETICKÉ KONCEPCI

EURAG zasedal v Berlíně

Hostitelem jarního zasedání Generální Rady EURAG byl německý člen EURAGu, organizace důchodců Sozialwerk Berlin. Účast na zasedání v krásném prostředí sídla organizace byla vysoká, zúčastnilo se ho celkem 25 členů z 13 zemí. EURAG má v současné době 44 členů z 25 zemí Evropy + Izrael včetně 3 individuálních členů.

Zasedání bylo věnováno mimo jiné diskuzi o budoucí strategii EURAGu, přednesené prezidentem Dirkem Jarré. Příslušný dokument bude po připomínkách a diskuzi finalizován, definitivní podobu pak bude mít na podzimním zasedání v Paříži v říjnu 2015. Vzhledem k tomu, že členy organizace se za posledních deset let stalo mnoho nových organizací, zejména pak z východní Evropy, bude předmětem jednání na podzim rovněž otázka úpravy stanov. Generální rada byla seznámena se zahájením nové webové stránky EURAGu – www.eurag-europe.net.

V průběhu diskuzí vystoupila řada zástupců národních organizací. Česká strana v osobě Generální Sekretářky Ing. Dany Steinové hovořila jednak o počtu a místech provádění kurzů školení paměti seniorů - Memory training, jemuž je věnována část nové webové stránky, a dále byl přenesen příspěvek o dílčích úspěších českých seniorů-důchodců. Smyslem této prezentace byla kro-

mě seznámení členských organizací s aktivitami českých organizací důchodců také výzva všem členům EURAGu, aby ve svých příspěvcích uváděli nejen negativní, ale také i pozitivní výsledky své činnosti, kterými by demonstrovali směr

aktivit a dávali možné příklady, jak jich dosáhnout a jak se z nich poučit.

Součástí zasedání organizace je již tradičně i konference na téma, které

předem stanoví hostitelská organizace s přihlédnutím k palčivosti problémů, s nimiž se místní důchodci setkávají v každodenním životě. **Německá konference proběhla na téma Dosažitelnost zdravotní péče pro seniory.** Své příspěvky prezentovali zástupci Německa, dále pak hovořili zástupci Švýcarska, Izraele, Holandska, Ukrajiny, Polska a Francie. Zejména situace prezentovaná ukrajinským zástupcem byla velice emotivní a zdůraznila nutnost solidarity všech zemí s obcany východní části Ukrajiny, kde lékařská péče

prakticky vymizela. Všechny příspěvky budou zájemci moci nalézt na webové stránce EURAGu www.eurag-europe.net. Konference se uskutečnila za přítomnosti zástupců místních organizací, zástupců města Berlín-Charlottenburg, kteří ve svých vystoupeních podpořili snahu organizace důchodců Sozialwerk Berlín o zlepšení postavení důchodců v německé společnosti.

Na závěr pobytu byli účastníci konference přijati starostou čtvrti Charlottenburg v jeho sídle. **Bylo to milé přijetí, ze kterého může vzejít i navázání družby této části Berlína s Prahou na úrovni důchodcovských organizací.**

Miloslav VAJS ■

Vice-President EURAGu

Tipy na srpen

Připravili jsme pro vás několik zajímavých tipů, kam vyrazit. Rádi bychom na tomto místě zvali na akce, které pořádají kluby a organizace Rady seniorů, ale také vás pozveme za poznáním. Čím byste si mohli zpestřit srpen?

Květinové toulky

Od 20. do 23. srpna na vás čeká spousta krásných a atraktivních květin. Koná se totiž mezinárodní květinová a zahradnická výstava a veletrh Flora Olomouc. Mottem tohoto květinového veletrhu je Zahrada poznání – poznání zahrady. Setkáte se také s řadou pěstitelů a zpracovatelů léčivých, aromatických a kořeninových rostlin.

Putování Afrikou

Až do 30. srpna 2015 je v Regionálním muzeu ve Vysokém Mýtě otevřená výstava s názvem Pod africkým sluncem, na níž se podrobně seznámíte s africkým kmenovým uměním. Součástí výstavy je také africký domek s hlíněnou pecí na dvorku muzea.

Automobilová klasika v Ostravě

Výstavu amerických veteránů American Classic Cars si můžete až do konce letošního srpna prohlédnout na Výstavišti Černá louka v Ostravě. K vidění bude kolem padesáti amerických vozů roku výroby 1911 až do

1980 od velkých amerických automobilů a také několik atraktivních vozů méně známých či dokonce již zaniklých značek. Součástí expozice bude i výstava historických amerických motocyklů.

Za vínem na zámek

Poslední srpnová sobota je letos na zámku Lednice vyhrazená Zámeckému vinobraní. Konat se bude v proslulém zámeckém parku, těšit se můžete na ochutnávku vín Lednicko-valtického areálu i nevšedních gurmánských specialit.

Den medu

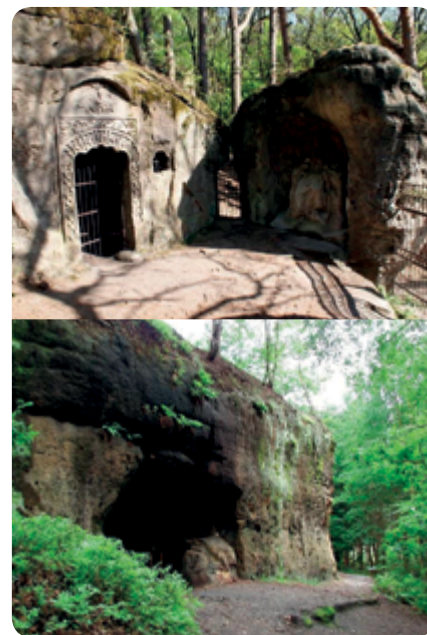
Sobota 22. srpna je v Archeoskanzenu Modrá, ležícím ve východní Moravě, vyhrazena medu. Proběhne tu totiž Den medu a medoviny, který bude zahajovat nevšední Medový jarmark. Ochutnat budete moci samozřejmě různé typy medů, medovinu, medové oplatky a dokonce i medové pivo.

Vzpomínka na Těšnov

Do konce srpna pak máte možnost navštívit v Muzeu hlavního města Prahy výstavu, která je věnovaná proslulému Těšnovskému nádraží – Tricet let od demolice, sto čtyřicet let od otevření.

Na Kokořínsko za sochami Václava Levého

Dalším tipem na výlet je tentokrát Kokořínsko. Ve volné malebné přírodě zde můžete obdivovat sochy Václava Levého. Jen málokterý sochař se může pochlubit tak fantastickou přírodní galerií, jaká se rozkládá v okolí obce Liběchov severně od Mělníka. Vyrazíte z Liběchova a vydáte se ke zhruba dva kilometry vzdálené jeskyni Klácelka. Dále pak cesta pokračuje k obci Želízy, kde jsou mo-

numentální skalní skulptury Čertovy hlavy. Trasa vede poté přes obec Tupadly ke skalnímu reliéfu Had, přes jeskyni Mordloch v liběchovských lesích asi 1,5 km severně od obce Ješovice, a pak už se přes Harfenice vrátíme do Liběchova. Celá trasa má něco málo přes 14 kilometrů, takže ji jako celodenní výlet mohou zvládnout i trochu větší vnoučata.

Za unikátním balneoparkem do Jeseníku

V Priessnitzových lázních v Jeseníku najdete evropskou raritu – balneopark, který se rozprostírá nad lázeňským areálem. Jeho pojetí navazuje na tradiční vodoléčebné metody Vincenze Priessnitze a rozvíjí jeho světově proslulou filozofii léčby vodou, sluncem a pohybem. Pokud už v Jeseníku budete, určitě si nenechte ujít návštěvu tvrze Jeseník. Najdete tu zcela mimořádnou expozici věnovanou čarodějnickým procesům na Jesenícku v 17. století.

Simona LIŠKOVÁ ■

Kognice v branách vnímání

Před třiceti lety zde to slovo ještě nebylo. Pak se objevilo v neuropsychiatrických naukách v adjektivní podobě jako „kognitivní funkce“. Asi po pěti letech užívání nabralo i podobu podstatného jména: Kognice. Co se pod tímto pojmem skrývá? Kognice představuje přijetí zevní informace do našeho vědomí.

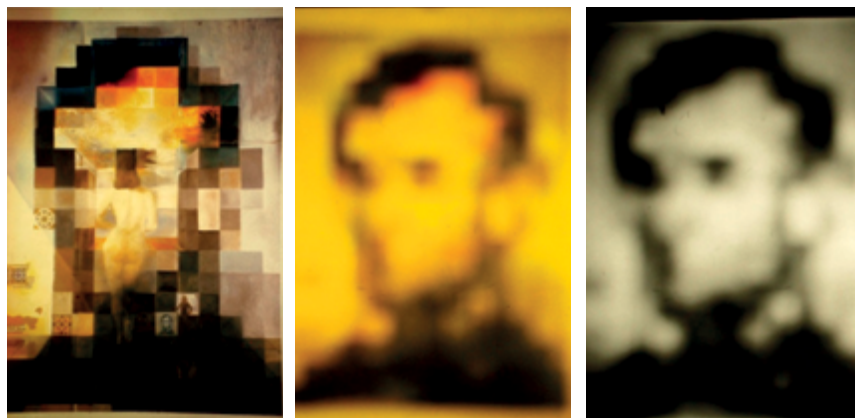
Jinými slovy to, co se venku děje, se dostane do lidského vědomí. Tento zdánlivě jednorázový děj, který obvykle prožíváme bleskurychle, má na úrovni nervových procesů a drah několik stupíků, které určují jeho rychlost, charakter i hloubku. Duševní operace, u zdravých tak samozřejmá, se rozpadá u osob s úrazy mozku, osob s některými poruchami mozko-vého krevního průtoku, nebo hlavně ve stáří.

Z latinského slova „cognoscere“, čili dovídat se, je pojem kognice velmi výhodný pro označení přechodu elementárního vjemu – zrakového, sluchového, hmatového, čichového či chuťového – do smysluplného poznání. Neboli to, co vidíme, slyšíme, čicháme... nám dá poznání teprve tehdy, kdy daný smyslový vjem je porovnán s dosavadním obsahem paměti. Paměť nám poskytuje fond vědomostí o všem, co jsme dosud viděli, slyšeli, čichali, hmatali... Pouze porovnáním s oním depozitem dosavadní zkušenosti vychází pro nás najevo, co je skutečnou podstatou a obsahem nového smyslového vjemu.

znávání složitějších kompozic, jako jsou například tváře příbuzných nebo rozpoznání hudby Bachovy od „Pějme píseň dokola“. Přestože člověk s kognitivní poruchou dobře slyší, nedokáže identifikovat povahu skladby. Dostává se tedy do situace malého dítěte, které ještě nemá paměťový fond na rozpoznávání komplexních vjemů.

Právě vývoj dítěte je také nejlepším ukázkou toho, jak kognitivních schopností v mládí nabýváme. Zásobárna naší paměti se takřka bez ustání plní

různý stupeň srozumitelnosti a my si pak „domýšlíme“, co spatřená skutečnost znamená. Studentům demonstruji v této souvislosti například obrázek označený **číslem 1**. Úměrně své zrakové schopnosti vidí jej někdo ostře, druhý rozmazaně a třetí, barvoslepý, třeba jen černobíle. Každý z nich si zpracuje svůj dojem. První zhlédl akt i kostky, druhý spíše obličej. Každý z nich přirovnává viděné ke svým vzpomínkám. Proto mi někteří studenti odpovídají „je to tvář muže“,

Obr. 1. Obraz Salvadora Dalího chápeme různě – podle zdatnosti své zrakové dráhy a podle svých předchozích znalostí.

KOGNICE

Souhrn operací a pochodů, jejichž prostřednictvím si člověk uvědomuje a poznává svět i sebe samého, kognitivní procesy, poznávání. Výsledek těchto procesů, tedy to, co člověk poznal prostřednictvím vnímání, usuzování či intuice (znalost).

„Vidět“ neznamená ještě „chápat“, co vidíme. Člověk neschopný kognice se o předmět v cestě nepřerazí, protože jej vidí, avšak neumí mu přidělit význam. U banálních předmětů není tato porucha v lékařské praxi tak častá, významná je však na úrovni rozpo-

novými a novými dojmy. Ty, zadržené v paměti, nám pak dovolují při každém novém setkání s podobnými jevy „pochopit smysl“. S čerpáním nových dojmů chápeme jejich obsah čím dále tím hlouběji. Při prvních setkáních s jedoucím plechem na čtyřech kolech se dítě naučí, že je to auto. Za tři až čtyři měsíce začne již rozeznávat auto osobní od nákladního a za další tři roky pak rozeznává škodovku od BMW. Provádí tedy kognici na různém stupni složitosti – úměrně fondu zkušeností nashromážděných v paměti.

Přesnost vjemů, které vstoupily například zrakovou dráhou do našeho vědomí, není nikdy dokonalá. Má

„muže s plnovousem“ a někteří „je to Abraham Lincoln“. Jiní by mohli jít ještě dále: „Je to Abraham Lincoln od Salvadora Dalího“.

Na podobných příkladech se můžeme přesvědčit o různé hloubce i směru kognice, jak nám ji scénérie každodenního života nabízejí pro různé lidi. Obrázek **číslo 2** může demonstrovat kognici zbožného člověka nad obrazem „Zmrtvýchvstání Krista“ pod dojmem „Kristus vstal z mrtvých, jak krásný projev Boží vůle, hleďte na bezmocný úžas jeho strážců“! Jiný člověk, racionální znalec umění, odebere z obrazu svou kognicí závěr „Vida, Mistr Třeboňského

oltáře, pozdní 14. století, Národní galerie v Praze“. Moje čtyřletá dcera si převzala dojem zcela odlišný: „Tatínku, podívej se, tenhle pán píchnul tuhle holčičku do nohy“. Takto jdeme životem, každý z nás zaklet do svých zkušeností a představ.

Obr. 2.
Kristus
vstal
z mrtvých.
Mistr Tře-
boňského
oltáře.

Na proces základního vjemu navazuje kogitace, čili myšlenkové zpra-

však velmi úzce provázáno. Samotná kognice se odehrává většinou cestou racionální, jindy však s výraznou emoční komponentou a případně se obohacuje o další asociace. Kromě účelovosti zde nastupuje také již „fantazie“, které obě určují potom výstupy, prosazující se do exekuce – čili odpovědi v jednání. Na posledním obrázku číslo 3 si můžeme promítnout dráhu vjemu – kognici rozvlákněných vod moře či vodopádu na levé straně – přes kogitaci s fantazií – až do provedení – exekuce – úžasného obrazu. Zda malíř takto drama pestrých pohledů na zmítající se vody vnímal, obdařen boží genialitou, nebo zda je domýšlel usilovnou kogitací, vynalézavou tvorbou, zůstává hádankou nádherných myšlenkových operací, které nám život dopřává.

Obr. 3. Spatřené živly bouřících vod moří a vodopádů se transformují geniální myslí malíře z kognice přes kogitaci do exekuce úchvatného obrazu.

cování přijatého dojmu. Pomezí mezi přijetím zevní skutečnosti a dalším opracováním naší aktivní mysli je

Foto: archiv autora

Pavel KALVACH ■

EXTRA INFO

Prof. MUDr. Pavel Kalvach, CSc.

Narozen: 25. dubna 1944

Kariéra: lékař, vysokoškolský pedagog a v letech 1996–2006 přednosta Neurologické kliniky 3. LF UK a Fakultní nemocnice Královské Vinohrady v Praze. Profesně se zaměřuje na neuroradiologii – zobrazovací metody mozku a mozková cévní onemocnění.

Členství: V letech 1990–1995 působil jako předseda České neurologické společnosti, v letech v období 1999–2003 byl generálním sekretářem Evropské federace neurologických společností, v letech 2003–2007 pak byl jejím viceprezidentem.

Volný čas: Je členem předsednictva Rady seniorů ČR, kde působí zejména jako odborník na zdravotnictví. Z tohoto titulu připravuje podklady na jednání s ministrem zdravotnictví a moderoval konference pořádané RS ČR s názvy O kvalitě života českých seniorů a Dočkáme se vládní strategie pro zdraví seniorů? Aktivně rovněž působí v mezinárodním seniorském hnutí EURAG

Publikace:

- Mozkové ischemie a hemoragie
- Migréna: minimum pro praxi

Zadáno pro kognici

Ačkoli, jak uvádí ve svém textu profesor Kalvach, byl pojem kognice ještě poměrně nedávno neznámým, rychle si našel cestu do podvědomí zejména odborné veřejnosti.

Dnes najdete na internetu stránky, které se jí přímo věnují. Na kognitivním serveru Univerzity Hradec Králové například zjistíte, co všechno za témata se probíralo na konferencích věnovaných právě kognici v letech 2005–2009.

Prezentovány byly jako setkání odborníků z oblastí psychologie, filozofie, neurověd, lingvistiky, kulturní antropologie a umělé inteligence, které vytvořilo fórum pro diskuzi o aktuálních otázkách výzkumu lidské kognice z různých názorových pozic. Konference nabídla příležitost k otevřenému a přátelskému mezioborovému

dialogu a k seznámení se s přístupy, které i přes vzájemnou odlišnost spojuje snaha o poznání a porozumění mysli.

Doplňme jen, že ačkoli to tento univerzitní server neuvádí, konala se i konference Kognice 2010.

Kognice a umělý život. Pod tímto názvem je možno dohledat hned 12 mezioborových konferencí. **Prezentovány jsou jako setkání úspěšných vědců, zkušených pedagogů a nadějných studentů, které spojuje společný cíl hledat a vytvářet styčná místa a perspektivní témata potřebné spolupráce mezi nejrůznějšími vědními disciplínami. Těmi jsou filozofie, kognice, biologie, matematika, kybernetika, umělá inteligence, etologie a stále další a další vědy, zastřešující výzkum a vývoj umělého života.**

(red) ■

Karel Štědrý: „Zpívat mě pořád baví!“

Je vtipný, zábavný, galantní společník, báječný vypravěč. Dodnes ho lidé poznávají a dávají mu najevo své sympatie – a to i u stolku, k němuž jsme se spolu posadili. Je rovněž skvělým imitátorem, a tak jsem vyslechla během několika minut Karla Gotta, Felixe Holzmannu nebo třeba Jaroslava Vojtu...

■ *Když se řekne Karel Štědrý, každého okamžitě napadne hit Mám malý stan... Jak je možné, že tahle více než padesát let stará písnička tak uspěla?*

Určitě díky pěknému textu Zdeňky Borovce. Skladba vyhrála soutěž Písničky na zítřka a na začátku šedesátých let jsme ji s Waldou museli zpívat všude, kam jsme přišli. A nejen s ním, zpíval jsem ji třeba i s Karlem Gottom! Měli jsme legrační kroky v mezihře a pak i typické pohyby rukama, které se lidem moc líbily. Když jsme s Karlem Gottom a Helenou Vondráčkovou přijeli na koncert za krajany do Austrálie, i tam chtěli Malý stan... Nosičů s touto písničkou se prodalo dvě stě padesát tisíc.

■ *Většina rodičů nebyvá nadšena, když se jejich děti vydají na nejistou uměleckou cestu, jak to bylo u Vás?*

Úplně stejně. Mí rodiče byli učitelé a hlavně maminka dbala na naše vzdělání – hudba pro ni byla zápravou. Vysokou školu železniční jsem vystudoval vlastně pro ni. Od začátku jsem věděl, že tudy moje cesta nepovede. Už při studiu jsem vystupoval

v Semaforu, školu jsem trochu šidil. Nakonec jsem dostudoval a se železničním inženýrstvím se rozloučil. Bylo dojemné, když mi po mnoha letech maminka ukázala krabice plné výstřižků o mně. Přes prvotní zklamání na mě byla nakonec pyšná...

■ *Vy jste patřil v Semaforu k zakládajícím členům...*

Ano. A ovlivnil mě na celý život – mou duši i mou rodinu. Starší dcera Zuzana se narodila dva dny před premiérou hry „Zuzana je sama doma“, jméno té mladší, Tereza, souvisí s písní Waldy Matušky. Byli jsme nadšení, zapálení amatéři, ale se skvělým autorským zázemím Suchého a Šlitra. Jenže když Walda a Eva Pilarová, s nimiž jsem zpíval, dostali nabídku z Rokoka, odešel jsem s nimi. Oznámil jsem to při besedě s diváky přímo z jeviště. Byl jsem mladý, zbrklý... Bylo to nezdvořilé a mnohem později jsem se za to panu Suchému omluvil. Mockerát jsem si uvědomil a ocenil, co mi Semafor dal. Dávno už jsme vystupovali v Rokoku a objeli hodně zemí, stále nás všude brali jako hvězdy Semaforu...

■ *V čem bylo Rokoko jiné?*

My byli amatéři, tam hráli skvělí profesionálové – Darek Vostřel, Jiří Šášek a jiní, a my jsme se jim snažili vyrovnat. Když mi bylo třicet, říkal jsem si, že bych se měl pomalu z těch zamilovaných písniček někam posunout a tenkrát mě Vostřel se Šáškem na našem zájezdovém představení Rokoko-koktejl postrčili ke konferování. Stal jsem se zpívajícím konfe-

Není v Hrobě jako v hrobě...

Ba právě naopak! V malém podkrušnohorském městečku Hrob nedaleko Teplic to žije.

■ Důchodkyně při práci

Aktivita hrobských seniorů nezná mezí. Prakticky žádná veřejná akce se bez jejich spolupráce neobejde, dokonce jsou iniciátory mnohých z nich. Mimo jiné – pravidelně se scházejí ve svém „KLUBU“ při písničkách, besedách, výstavách, při setkávání se se zajímavými lidmi, při zkouškách divadelního souboru „ŽLUČOVÉ KAMENY“ a pěveckého sboru seniorů „RADOST“ i při vý-

robě rozmanitých ručních prací. Stalo se již tradicí, že zhotovují dárky dětem přicházejícím do 1. třídy základní školy. Již 14 let jim předávají, k oboustranné radosti, hračky jako upomínku ke vstupu do školy. Právě nyní se „finišuje“ na jejich tvorbě, protože prázdniny „klepou na dveře“ i seniorům.

Tak – hezké prázdniny a chcete-li, vítejte v Hrobě, stejně k nám jednou musíte!

Krista ČURDOVÁ ■

Z ostravského Svinova spolu jeli i k betlému

Klub důchodců ČD, Ostrava-Svinov, patří mezi aktivní organizace působící v rámci Odborového sdružení

■ Budova Betléma

železničářů Ostrava. Svým členům nabízí po celý rok zajímavý program. Vedoucí Alžběta Lehotkaiová (která byla dříve 14 let jeho kronikářkou) prozradila, že se pravidelně scházejí každou středu v prostorách, jež poskytl za symbolické nájemné městský obvod Ostrava-Poruba. Klub eviduje 60 členů. Nezapomíná se v něm na pravidelné gratulace jubilantům, jak se patří v kolektivu, jehož jednotlivci se většinou znají velmi dlouho. Organizují se pravidelně oslavy MDŽ, Dne železničářů a předvánoční posezení.

Pořádá se hodně akcí zaměřených na turistiku a zájezdy, hlavně v letním období. Někdy si členové klubu vyrazí vlakem na otočku do Vysokých Tater, jindy na Čeladnou v Beskydech a do dalších zajímavých míst. Už několik let spolu jezdí na rekreaci do Krkonoš, sledují se výhodné zájezdy, které nabízejí stránky internetového slevomatu, a když se objeví něco výhodného, nabídka se využije.

■ Kostel sv. Václava v Lidči

Na začátku léta se důchodci vydali na autobusový zájezd na trase Kohútka-Lysá pod Makytou-Horní Lideč – Čertovy skály. Ten si členo-

■ Betlém

vé také platili (klub dostal i příspěvek od OSŽ), takže Anna Žídková měla na starosti kasu, aby vše klaplo. Průvodcovské služby se ujal Pavel Medňanský z „bratrské“ organizace

Sdružení seniorů ČD OSŽ Ostrava, hl. n. Nejdříve přivedl všechny na známou chatu Kohútka v pohůří Javorníky. Ta je proslavena mimo jiné svými skvělými borůvkovými knedlíky. Málokdo jim odolal. Bylo také dost času na procházku v okolí a možnost krátce se projít

po hranici se Slovenskem. Krásnou přírodu a výhledy do okolí pozlatilo sluníčko.

O něco později se už v Horní Lidči všichni vypravili do budovy, kde je

instalován česko-slovenský mechanický betlém. Návštěvníky okouzli vyřezávanými postavkami známého příběhu o narození Ježíše. Obdiv patřil i dřevorezbám chalup, kostelů, hradů, zámků a jiných známých objektů Zlínského a Trenčínského kraje (Svatý Hostýn, Velehrad, Trenčínský hrad, ...), stejně si jej zasloužil i třicetiminutový film, který přibližuje významné historické události uvedených krajů a život jejich obyvatel. Expozi-

Klub v Lidči

ce obsahuje 220 dřevěných figur a 100 objektů.

Prohlídka v Horní Lidči se soustředila také na tamní kostel sv. Václava, který je ukázkou moderní sakrální architektury (jeho stavba byla dokončena v 1994).

Zájezd měl své opodstatněné zastavení i v restauraci pod Čertovými skalami, kde se jeho účastníci už těšili na další akce, které pro ně do konce roku 2015 uspořádá jejich svinovský klub.

Eva KOTARBOVÁ ■

Foto: autorka

Vláčkem po Luhačovicích

Svaz důchodců ČR ze Zlínského kraje pozval své členy tentokrát na výlet do Luhačovic. Za slunečného

počasí jsme obdivovali krásu tohoto lázeňského města, a to velmi netradič-

■ Spokojení účastníci

■ Nastupuje se do vláčku!

ně. Během jízdy turistickým vláčkem! Nemohlo samozřejmě chybět ani posezení u dobrého oběda v místní restauraci. S pocitem hezkého zážitku z příjemně stráveného dne se všichni, kdo do Luhačovic vyrazili, shodli na tom, že se už nyní těší na další podobnou akci!

Rudolf DOČKÁLEK ■

Křesťanští senioři v Třebíči

V minulých dnech byla v Třebíči ustavena pobočka Sdružení křesťanských seniorů ČR.

Klub bude sledovat oblast sociální a kulturní politiky, neboť důstojnost člověka vyžaduje, aby jeho životní podmínky ve věku seniora odpovídaly jeho životním potřebám, včetně duchovní a kulturní oblasti. V úzkém kontaktu bude spolupracovat se sociálními a charitativními instituce-

mi křesťansko-sociálního charakteru a dále s institucemi, které napomáhají duchovnímu rozvoji života starších lidí, a to i v zahraničí, v rámci UNESCO. Naše společnost se nemůže vymanit z úpadku, pokud nepřijme za základ dalšího rozvoje křesťanskou etiku a evropskou civilizaci. Pouze na takovém základě je možné zachovat i národní identitu – shodli se zakládající členové křesťanských seniorů (KS).

Třebíčský Klub KS již vyvolal ve městě značný zájem, zakládající členové uvedli, že by mj. měli vytvořit kandidátku do příštích voleb městského zastupitelstva. Seniorská organizace bude řízena prozatímním výborem v sestavě Rostislav Černý, Jiří Karas, Antonín Malach a Jan Schwarz. Členy sdružení mohou být občané ve věku nad 55 let, případní zájemci se mohou hlásit na emailové adrese: rostislav.cerny@atlas.cz.

Na tom
našem
dvorku

8

Zvyky, tradice a pověry – srpen

Děda Zdvořáček si opravdu s babkou Babánkovou v letošním roce užíval letní prázdniny. První červencové horké dny trávili u dědova kamaráda v Karlových Varech, kde probíhal 50. ročník filmového festivalu. „A to už je pořádně velká tradice!“ povídá děda Zdvořáček. „Co se týká gastronomie, tak si tady opravdu něco užijeme

film. Ale i v hlavním objektu galerie, kde se konala výstava Miroslava Pečánka – **PÍSMO, OBRAZ, FILM**, na jejímž zahájení bylo vystoupení Václava a Jana Neckářových. I poutí si v červenci babka Babánková užila více jak dost. Proto v srpnu již zatoužila po nějaké té změně.

Uběhlo již několik dní z měsíce srpna, když babka Babánková spatřila

né příjemné prožívání letních prázdnin. Proto se rovnou zeptala: „A co v rámci našeho celoročního dodržování zvyků a tradic v srpnu podnikneme? Ráda bych si užila nějaké to dobrodružství, poučení a aby se bylo také na co dívat!“

Děda Zdvořáček se usmál „pod vousy“. „I to víte, že i v srpnu se naši předkové nevěnovali jenom práci,

z lahůdek nejen domácí kuchyně, ale i kuchyní světových.“

Večer, než ulehli na lůžka u přítel dědy Zdvořáčka po úmorném dni v rozzhavených ulicích lázeňského města, prohlédli si ve starých albech, jak to vypadalo na prvních ročních filmového svátku. Na černobílých fotografiích, ale i pár suvenýrech, které jsou pro kamarádova vnoučata pečlivě schraňovány. Skutečně šlo o zajímavé pokoukání a možnost srovnání se současnou dobou v Karlových Varech.

Program na filmovém festivalu měli naši důchodci bohatý. Jen si vybrat ten pravý! Nepohrdli proto ani zajímavými výstavami, které organizovala Galerie umění v Karlových Varech. Bylo to v Becherově vile, kde se konala výstava kouzelníka filmu Karla Zemana k jeho světo- vě známým filmům a jeho práci pro

pod starou lípou na dvorku u stolku, jak její soused čistí úrodu hub, kterou před chvilkou přinesl z lesa.

„To zase budou houbové hody!“ pronesla nadšeně, když přicházela pomalým krokem po dvorku k panu Zdvořáčkovi.

„Kdyby jenom hody, paní Babánková, na které Vás samozřejmě zvu, ale i podívejte se na to, co mám tady hříbů, to podle staré tradice znamená, že nebudou letos Vánoce na blátě, protože se říká, že **Nejsou-li v srpnu hříby, nebude v zimě sněhu,**“ poučil o přísloví sousedku děda Zdvořáček. „Ale jsou zde v tomto měsíci po staletí uváděny i jiné životní zkušenosti. Třeba **Co srpen neuvaří, září nedopeče.** Nebo **Jak Vavřinec navaří, tak se podzim vydaří.**“

To babka Babánková slyšela velice ráda, protože se těšila na další společ-

i když jí měli v tomto měsíci přehršel. Končily žně, z dobře udělané práce měli radost, a proto se ujalo přísloví **O světici Helence, pletou ženci věnce.** To už se v tuto dobu připravovaly dožínky a s nimi i hodování a hlavně taneční veselí. Letos to budou třeba Krajské dožínky Zlínského kraje v Kroměříži 21. srpna, kde vystoupí folklorní soubory z Hané, Moravského Slovácka i Valašska, a je to už IX. ročník. Pozadu nezůstávají i další kraje v naší republice. My už si tam, paní Babánková, sice nepůjdeme „skočit“, na to už máme dost bolavé klouby, ale za pohled na ty kroje a tanečníky to určitě stojí. Bude už také pomalu dozrávat burčák, takže bude i při nějaké té klobásce a vínu také veselo. Už se na to těším a určitě i Vy, sousedko.“

Jiří MIKA ■

Srpen a co o něm říkají pranostiky

Srpen je osmým měsícem roku gregoriánského kalendáře. V původním římském kalendáři byl název tohoto měsíce sextilis („šestý“) a měl celkem 29 dní. Při reformě kalendáře Gaiem Juliem Caesarem roku 46 př. n. l. získal měsíc navíc jeden den a měl tak celkem třicet dnů. Když udělil římský senát císaři Oktaviánovi, který vládl v letech 29 př.n.l. – 14 n.l., titul Augustus (Vznešený), byl na jeho počest pojmenován tento měsíc augustus. Protože se nepovažovalo za dostatečně uctivé, aby měsíc pojmenovaný po současném císaři měl méně dní než měsíc pojmenovaný po Caesarovi, dostal i měsíc augustus navíc jeden den, který byl následně ubrán z února, který od té doby má jen 28 (nebo v přestupném roce 29)

dnů. Aby neměly tři měsíce za sebou po 31 dnech, byl zároveň převeden jeden den ze září do října a jeden den z listopadu do prosince, a tak bylo rozrušeno pravidelné střídání dlouhých a krátkých měsíců.

České jméno pochází pravděpodobně od slova srp, což býval hlavní nástroj užívaný v raném zemědělství při sklizni obilí (tedy při žních), žně pak obvykle končily právě v osmém měsíci kalendářního roku.

V přestupných rocích srpen začíná stejným dnem týdne jako únor. V běžných rocích nezačíná žádný jiný měsíc stejným dnem jako srpen.

Pranostiky na měsíc

■ Srpen a únor – tepla a zimy úmor.

■ V srpnu již nelze slunci mnoho věřit.

■ Když v srpnu moc hřímá, bude na sníh bohatá zima.

■ 4. srpna

Potí-li se Dominik, bude ještě Marek v kožiše.

■ 10. srpna

Vavřinec ukazuje, jaký podzim nastupuje.

Je-li počasí o sv. Vavřinci pěkné, možno se těšit na deště.

■ 24. srpna

Hřmí-li po sv. Bartoloměji, bude podzim dlouhý a pěkný.

Jaké počasí o svatém Bartoloměji, takové bude i celý podzim.

■ 29. srpna

Prší-li na den stětí svatého Jana Křtitele, zkazí se ořechy. (red) ■

Vybráno z kalendáře
srpen

2. srpna 1945 – Podpisem závěrečného protokolu skončilo jednání tzv. Velké trojky na konferenci, která se konala od 17. července v Postupimi u Berlína. Jednalo se na ní o rozdělení a následném vybudování poničené poválečné Evropy. Jednání se zúčastnili nejvyšší představitelé vítězné aliance – Josef Stalin, Harry S. Truman a Winston Churchill, který však 26. července prohrál volby a na zasedání ho vystřídal jeho labouristický nástupce Clement Attlee. Při projednávání otázky vysídlení Němců z Československa, Polska a Maďarska účastníci konference dospěli k závěru, že bude potřeba Němce z těchto zemí vystěhovat, ale odsun musí probíhat spořádaně a lidsky.

5. srpna 1947 – Osmnáct Čechoslováků bylo poraženo silnější skupinou banderovců (obecně vžitě označení pro příslušníky tzv. Ukrajinské povstalecké armády /UPA/. Ta vznikla po re-

organizaci Organizace ukrajinských nacionalistů /OUN/, která usilovala o samostatnost Ukrajiny a neváhala se po napadení SSSR Německem spojit i s hitlerovci) při střetnutí u Partizánské Lupči. V tomto boji utrpěla Československá armáda nejvyšší ztráty (6 padlých a 3 zajatí) v bojích s banderovci, z jejichž strany docházelo i k masakrům slovenských občanů, převážně Židů, a představitelů státní správy. Ještě mnohem více obětí než ČSR zaznamenalo Polsko. Podle oficiálních polských zdrojů padlo v letech 1944 až 1947 za obětí řádění banderovců více než 17 000 Poláků. V roce 2014 ukrajinský prezident Petro Porošenko označil bojovníky UPA za „příklad hrdinství a vlastenectví na Ukrajině.“ V dubnu 2015 ukrajinský parlament schválil zákon, který udělil příslušníkům OUN a UPA status bojovníků za svobodu Ukrajiny

11. srpna 1805 – Z rozhodnutí císaře Františka I. byla na území tehdejší monarchie zavedena povinná školní docházka pro děti od 6 do 12 let. Jednalo se o docházku chlapců, dívky začaly povinně docházet do školy až v roce 1880.

14. srpna 1370 – Císař Karel IV. udělil Karlovým Varům městská práva.

21. srpna 1968

Vojenský zásah armád pěti států Varšavské smlouvy (SSSR, Bulharsko, MLR, NDR a Polsko) v Československu v noci z 20. na 21. srpna. Československý rozhlas vysílá **21. 8. 1968 v 1:30 hodin** provolání ÚV KSČ Všem lidu Československé socialistické republiky, ve kterém byla invaze vojsk označena za popření základních norem mezinárodního práva a které informovalo občany, že vojska obsazují československé území proti vůli ústavních orgánů a bez jejich vědomí. Násilná okupace Československa znamenala konec reforem Pražského jara. (rka) ■

Reklamace

Účtenka – paragon není podmínkou reklamace. Jiné zboží? Ne!

Dobrý den, koupila jsem si sportovní obuv za 2 800 Kč, po 2 měsících se mi rozlepila pod špicí podrážka. Nemohu najít paragon. Prodač mi řekl, že mi zboží vymění, ale musím si vybrat jiné, stejné již nemá. To nechci, protože u tohoto prodejce již nakupovat nehodlám, má výrobky nekvalitní. Mohu boty reklamovat bez paragonu? Případně jak mám postupovat a co mohu po prodejci chtít?

P. I. Prostějov

Paragon není nezbytný, pokud můžete nějakým způsobem prokázat, že jste zboží zakoupila u konkrétního

prodejce, kde boty reklamujete a kdy jste je zakoupila. Například pokud vás při koupi někdo doprovázel, bude

důkazem jeho svědectví. Můžete také zkusit prodejci doložit své čestné prohlášení dle tohoto vzoru:

Název obchodu – adresa

Čestné prohlášení
ze dne 2015

Prohlašuji tímto, že jsem dne 2015 zakoupila v prodejně (název a adresa) boty (bližší údaje o barvě, tvaru, cenu apod.).

Dne 2015 se mi odlepila podrážka (uvést zda u obou či jen jedné boty – pravá, levá). Boty chci reklamovat, ale nemohu najít účtenku. Proto přikládám toto čestné prohlášení.

Datum, místo sepsání

Jméno, příjmení, adresa
podpis

V případě, že máte svědka, lze před datum vložit text tohoto znění:

Koupi bot v uvedeném obchodě mohu prokázat též svědectvím (koho – jméno příjmení, datum narození, bydliště, případně telefonické spojení), který mě při koupi bot ve Vašem obchodě doprovázel. V příloze přikládám také jeho čestné prohlášení. To napište obdobně jako zde uvedený vzor.

Přílohy: čestné prohlášení svědka podpis spotřebitele (váš)

Pravost podpisu by měla být ověřena (např. u notáře). V tomto případě je třeba, aby bylo čestné prohlášení (resp. všechny podpisy) podepsáno až před ověřujícím.

Pokud jste platila kartou, lze vyhledat potřebné údaje na výpise z účtu – kdy, komu a za co jste zaplatila.

Pokud by byl prodejce vstřícný, má i on možnost platbu dohledat.

Můžete-li některým zde uvedeným důkazem doložit své tvrzení, že jste zboží zakoupila v dané prodejně a kdy, doporučuji zajít do obchodu a pokusit se domluvit s vedoucím či majitelem obchodu. Záleží totiž na něm, zda vám předložený důkaz uzná.

V každém případě si uchovejte kopie veškeré korespondence, kterou s prodejcem vedete, a jednejte s ním, je-li to vzhledem k okolnostem možné, pouze písemnou formou. Předáváte-li písemnosti osobně, je třeba, aby prodávající podepsal převzetí a u podpisu je nutno uvést datum převzetí (převzal dne, podpis). V případě, že reklamaci přijme, požadujte sepsání reklamačního zápisu. Tuto povinnost prodejci ukládá přímo zákon. Pokud by odmítl, můžete se obrátit na dozorový orgán, kterým je v tomto případě Česká obchodní inspekce. Kontakty i informace o tom, jak podnět podat, najdete na www.coi.cz. Případný spor může rozhodnout pouze soud.

Nenechte si vnutit výměnu reklamovaného výrobku za jiné zboží! Prodejce na to nemá právo!

Pokud jde o jednání prodejce, spočívající v tom, že vám nutí jiné zboží, není v souladu s platnou právní úpravou. Je-li vám reklamace uznaná, máte jako spotřebitel právo na:

1 odstranění vady – tím se rozumí - oprava věci, výměna součástí...,

2 výměna věci – to však znamená, že prodejce vám musí zboží vyměnit za **STEJNÉ zboží**, tedy stejnou značku, typ, barvu, tj. **právo na dodání nové věci bez vad**, jak uvádí Občanský zákoník. Ze znění tohoto ustanovení je zcela zřejmé, že musí jít o novou věc a to takovou, která je specifikovaná v původně uzavřené kupní smlouvě. Tato smlouva se neruší, ale prodávající plní na jejím základě dál, a to z titulu odpovědnosti prodávající

cího za vady spotřebního zboží. Tím se rozumí, že vyměněné zboží vstupuje do záruční doby původního zboží. Zbývá-li vám do konce záruční doby 16 měsíců, pak to znamená, že na vyměněnou věc budete mít záruku právě těchto 16 měsíců (záruční doba je 24 měsíců, zboží jste reklamovala po 8 měsících, zbývá 16 měsíců),

3 pokud jde o vadu, která nebrání v používání výrobku, může vám

prodávající nabídnout přiměřenou slevu (to není váš případ),

4 pokud je vada neopravitelná, máte právo od smlouvy odstoupit, to znamená, že vrátíte prodejci zboží, on vám vrátí cenu, kterou jste zaplatila, a to bez ohledu na aktuální cenu obdobného zboží. Jinak řečeno vám vrátí cenu uvedenou na paragonu.

Koupíte-li si poté nové zboží, začíná vám u něho běžet klasická

záruční doba – 24 měsíců. Proto by pro vás bylo nevýhodné souhlasit s výměnou za jiné zboží s tím, že by vám běžela záruční doba jako u zboží reklamovaného. Jak jsem vysvětlila na příkladu výše. Nenechte si vnutit jiné zboží! Zákon je na vaší straně! Chraňte si svá práva!

JUDr. Zdeňka VEJVALKOVÁ ■

RS ČR, poradna Brno

Řešíme problémy spojené s bydlením

Otázka: Dobrý den, jsem vlastníkem bytu již 18 let. Za tuto dobu mám neustále těžkosti s výborem a předsedou a místopředsedou. V r. 2000 si odhlasovali stanovy, proti kterým jsem vznesla námitku a nesouhlas s několika body. To však do zápisu nenapsali, byl notář přítomen. V zápisu, který jsem obdržela později, bylo napsáno 100% souhlas, proti tomu jsem se písemně výboru ohradila, ti mi ústně (důvěřovala jsem sousedům) slíbili, že stanovy spraví. Nestalo se (šlo jim o čas), napsali mi sice, že došlo k omylu ze strany výboru, ale já už nemohla podat žalobu na soud (uběhlo 6 měsíců). Je nás 9 majitelů bytu, z toho 5 v bytech nebydlí (řadím se mezi ně, od roku 2005 žiji v Německu), zbývající 4 majitelé (to je Výbor a předsedové) v domě vládou, podávají si své návrhy a zbývající (kromě mne) ze strachu nebo úplně z nezájmu jim na vše přikývnu. Jsem ve všem přehlasovaná, ignorována. Do svého bytu jezdím třikrát ročně, pokaždé na měsíc, termíny znají, přesto mi správce poslal pozvánku na schůzi na 20.6.2015. I když jsem napsala omluvný list a Výzvu ke zrušení schůzky (volba předsedy a odsouhlasení nových stanov), vše je zamítnuté. Odepsali mi, že většina hlasů přítomných bude usnášeníschopná, a tudíž schůze bude i beze mne a rovněž i stanovy odsouhlasené. Paní notářka odepsala rovněž to stejné co správce s dodatkem, že podání žaloby na soud nevidí úspěšně. Jak se můžu bránit proti přehlasování? Mám nárok podat návrh na soud, aby ve stanovách byl souhlas všech členů společenství? Děkuji za pomoc a radu.

Odpověď: Dobrý den, jelikož jste společenství vlastníků vzniklé před 1. 1. 2014, tj. před účinností zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění, společenství postupovalo správně, tj. v souladu se stávajícími stanovami a již zrušeným zákonem o vlastnictví bytů. Podle zákona o vlastnictví bytů existoval jediný způsob přijetí vlastních stanov SVJ, a to jejich schválení usnesením shromáždění. Pro přijetí stanov se vyžadoval souhlas alespoň tříčtvrtinové většiny hlasů vlastníků jednotek přítomných na shromáždění a účast notáře. Stejný požadavek kvalifikované většiny hlasů se vyžadoval pro schválení každé změny stanov; při schvalování změn stanov se účast notáře nevyžadovala. Pokud SVJ nepřijalo své vlastní stanovy, řídilo se vzorovými stanovami SVJ, které tvořily přílohu nařízení vlády č. 371/2004 Sb., ve znění nařízení vlády č. 151/2006 Sb. Pokud ve vlastních stanovách chyběla

některá z povinných náležitostí anebo byla upravena v rozporu se zákonem, řídily se tyto záležitosti rovněž ustanoveními vzorových stanov SVJ.

V občanském zákoníku dochází ke změnám ohledně schvalování stanov SVJ nebo jejich změn ve dvou základních směrech:

a) Z hlediska účasti notáře nově podle odstavce 3 platí, že se pořízení notářského zápisu o schválení stanov SVJ vyžaduje jen v případě, že se SVJ zakládá až po vzniku vlastnictví jednotek, tj. v případě, kdy stanovy SVJ nebyly součástí prohlášení (dohody spoluvlastníků či manželů nebo součástí ujednání ve smlouvě o výstavbě). Totéž platí pro schvalování změn stanov.

b) Z hlediska požadovaného počtu hlasů pro přijetí stanov se již nevyžaduje tříčtvrtinová většina hlasů vlastníků jednotek přítomných na shromáždění, nýbrž postačí nadpo-

loviční většina. Stanovy však (zcela nově oproti zákonu o vlastnictví bytů) mohou určit požadavek vyššího počtu hlasů pro přijetí stanov, jak to umožňuje § 1206 odst. 2. Shodně to platí pro schvalování změn stanov SVJ.

Jste právoplatný člen společenství, ale způsob rozhodování je dán zákonem nebo stanovami. Zákon umožňuje ohledně přijetí či změn stanov nadpoloviční většinu, ale jiná úprava ve stanovách se nevylučuje. Dovolují si však podotknout, že váš návrh na souhlas všech vlastníků je velmi nepraktický, např. vy sama žijete v cizině a nemůžete se pokaždé shromáždění zúčastnit.

Podle všeho, co jste v dotaze uvedla, stanovy byly řádně shromážděním odsouhlaseny, tudíž soud by neměl co řešit.

Rubriku připravuje Sdružení ochrany nájemníků, členská organizace RS ČR

Zaostřeno na fretky

Domácími mazlíčky již dávno nejsou jen psi a kočky, případně křečci. Paleta zvířátek, která máme doma pro potěchu, je daleko pestřejší. K vyhledávaným společníkům patří v posledních letech i fretky, které jsou velmi společenské, mají rády pozornost člověka, a proto patří k oblíbeným mazlíčkům dětí i seniorů. Právě fretkám, respektive možným zdravotním problémům těchto zvířat, je věnována dnešní poradna.

Hyperestrogenismus u fretek

U samic fretek je jedním z nejčastěji se vyskytujících onemocnění. Jeho příznaky se objevují ve chvíli, kdy říje trvá déle jak čtyři týdny v kuse.

Fretky v zájmových chovech jsou obvykle chovány jednotlivě. Pokud fretka v říji není samcem stimulována k ovulaci, tak asi u 50% samic ovariální folikuly nezovulují, a tím dochází k estrogení stimulaci organismu. Pokud estrogeny v těle fretky působí déle než měsíc, dochází k útlumu funkce kostní dřeně a vzniká život ohrožující aplastická anémie.

Příznaky nemoci a prognózy léčby

Chovatel si může povšimnout výrazného otoku vulvy, který nemizí. Často otok provází průsvitný až hlenovitý

výtok. Fretky mívají symetrické alopecie (místa bez srsti) na bříše, hřbetu a ocase. Dále pozorujeme apatii, hubnutí až anorexii a výraznou celkovou slabost. Vlivem pohlavních hormonů se snižuje imunita a rozvíjí se anémie.

V době, kdy se onemocnění začne projevovat, je zdravotní stav zvířete často tak závažný, že onemocnění nepřežije. Prognóza závisí na stupni anémie, pokud má fretka hematokrit (procento červených krvinek) pod

20%, není téměř šance na záchranu. Při hematokritu 20–30% je prognóza opatrná. Naopak s hematokritem nad 30% je prognóza dobrá.

Terapie

Prvním krokem při terapii je odstranění zdroje estrogenů – toho docílíme buď medikamentózně nebo chirurgicky, případně kombinací obou metod. U samic, které nejsou určeny k chovu, je terapií volba kastrace. Chirurgický zákrok musí být proveden s minimálními ztrátami krve. Pokud je anémie výrazná, je nutno ke stabilizaci před vlastním operačním zákrokem podat transfuzi plné krve.

Prevenčí těchto stavů a zároveň prevencí k oddálení hyperadrenokorticismu u fretek je kastrace. Samičky se preventivně kastrují ve věku 6–9 měsíců. **Pokud máte samičku fretky pouze jako mazlíka, jednoznačně doporučujeme kastraci.** Velmi často se u nás v ordinaci setkáváme s chybou, kdy je fretce opakovaně několik měsíců až let aplikována hormonální injekce na přerušení říje.

U fretky zůstaneme i v příštím čísle, to si povíme něco o onemocnění jejich chrupu.

Něco o fretkách

- Fretku můžete často vzít i tam, kam psi nesmějí.
- Na fretku nemusíte mít tolik času jako na psa, ona totiž prospí až 20 hodin denně.
- S fretkou můžete jít ven, když se chce vám. Nemusíte ji venčit minimálně 3x denně jako psa.
- Fretka je chytrá, vynalézavá, veselá, přátelská, roztomilá, soběstačná a společenská.
- Zapomeňte na křišťálově čistý byt. Fretky vše ve svém dosahu shazují, přesazují květináče a hlavně půjčují si věci, které se jim nějak zalíbí a uklízejí je na málo dostupná nebo nedostupná místa.
- Jsou tak aktivní, že se dostanou téměř všude, není-li to řádně zabezpečeno.
- Pořád se vám motá pod nohama, takže musíte být velmi pozorní, jinak ublížíte jí i sobě.
- Celoplošné koberce po celém bytě nejsou vhodné.

Poradnu připravujeme ve spolupráci s MVDr. Romanou Kastlovou a MVDr. Barborou Trnkovou z Animal Hope s.r.o., Orebitská 636/10, 130 00 Praha 3, tel: 777 730 677, www.animal-hope.cz

Letní grilování

Zahradní party, trampování i vodácké radovánky k létu neodmyslitelně patří. S nimi je spojeno grilování a opékání „buřtů“. Nebudeme si nic nalhávat, grilování i pečení čehokoliv na otevřeném ohni ke zdravým úpravám pokrmů nepatří. Při spalování tuků a bílkovin za vysokých teplot vzniká karcinogenní koktejl, který se lepí na maso i jiné grilované dobroty a při požívání je časovanou bombou. Jak si užít grilování a při tom nepřispívat k již tak dost vysokému riziku vzniku rakoviny?

Začneme tím nejjednodušším – opékáním „buřtů“. Nejprve musíme vybrat správný „buřt“. Špekáček kupte u spolehlivého uzenáře, protože pak splňuje požadavky na kvalitu, co se týká obsahu a kvality masa, bez přídavku mouky, sójové drtě a jiných plnidel. Špekáček nařízujeme, nejčastěji děláme křížový zářez na obou koncích a můžeme i naříznout mřížku po obou stranách. Vybereme si pevný klacek, který se neohne nebo nezlomí, případně použijeme kovové bodce. Kovové bodce pečlivě očistíme od zbytků a nečistot, které eventuálně zbyly po předchozím opékání. Špekáček opékáme v dostatečné výšce nad žhavým uhlím, nikdy jej nestrkáme nad plamen nebo přímo do plamene. Trvá to sice delší dobu, ale výsledek stojí za to. Správně opečený špekáček má křupavou kůrku beze stop sazí. Podáváme s křenem nebo kvalitní hořčicí (bez cukru a konzervantů), na měsíčky krájenou cibuli nebo jarní cibulkou a doplníme třeba cherry rajčátky, na tyčinky nakrájeným řapíkatým celerem či jinou dostupnou zeleninou. Výborným doplněním nejen opékaných špekáčků je křen s červenou řepou. Dá se koupit v prodejnách s ruskými specialitami nebo jednoduše připravit doma. Syrovou červenou řepu a čerstvý křen nastroujeme na jemném struhadle nebo rozmixujeme v elektrickém sekáčku a přidáme trochu umeocta a olivového oleje. Jak se říká: „Chleba je dobrý na otření rukou,“ a proto nám stačí malý kousek žitného chleba, případně jej můžeme vynechat úplně. Přestože vybereme ten nejlepší špekáček, je to stále jen uzenina obsahující dusitanové soli, které se významným způsobem podílí na vzniku rakoviny trávicího traktu.

Pro grilování je nejvhodnější, když potraviny nepřijdou do styku s otevřeným ohněm. Když totiž grilujeme na dřevěném

uhlí, často se stává, že odkapávající tuk se následně ve formě sazí přilepí na opékané maso nebo vyskočí plamínek, který nám maso spálí. Ideální je proto používat lávový kámen nebo žulovou desku, které na žhavém uhlí rozpálíme. Levnější variantou jsou hliníkové mističky, které položíme na rošt.

Vybírejte kvalitní maso podle chuti. Není nutné vybírat pouze kuřecí či krůti prsní řízky. Pokud máte rádi šťavnatější pečínku, volte maso co „nejtmavší“, například ze stehen. Kuřecí stehna stáhněte z kůže a oberte veškerý tuk – většina lidí miluje do křupava opečenou kůžičku, ale to je na kuřeti to nejméně zdravé. Maso před opékáním nenaklepávejte ani nesolte. Naklepáváním se poruší vlákna a sůl vytahuje z masa vodu. Steak je potom vysušený. Není nutné ani nakládat do různých marinád, zvláště těch kupovaných. Opečené maso můžeme namáčet do různých omáček a dipů vlastní výroby, případně jen osolit a pokapat citrónovou či limetkovou šťávou a olivovým olejem. Jako příloha by měla být samozřejmě pestrá směs krájené zeleniny nebo zeleninový salát. Kromě masa můžeme grilovat žampiony, cukety, lilek nebo papriky či kapie. Výborným doplňkem nebo jako dezert je grilovaný čerstvý ananas.

Nejvhodnější je lávový gril, na kterém potraviny nepřijdou do styku

s otevřeným ohněm. Při pálení tuku odkapávajícího na žhavé uhlí vzniká karcinogenní koktejl, který se následně lepí na grilovanou potravinu a my ho pak sníme. Jako příloha ke grilovanému masu je vhodný míchaný zeleninový salát.

Připravují **Irena JURČOVÁ**
a **Renáta HAVLOVÁ**

NÁŠ RECEPT

Grilovaná paprika plněná balkánským sýrem

Můžeme použít bílou papriku nebo červenou kapii. Odřízneme konec se stopkou a vyjmeme střed se semínky, vyčistíme vnitřek papriky (kapie) a zbytky semínek vypláchneme. Plníme na kostky nakrájeným balkánským sýrem a zabalíme každou papriku (kapii) do alobalu. Takto připravené balíčky pečeme na grilu nebo v troubě cca 20 min., až jsou papriky (kapie) měkké.

Brambory v popelu

Předem uvařené brambory ve slupce podélně rozkrojíme a na řezu posypeme grilovacím kořením (1 díl mletého kmínu, 1 díl sladké papriky, 1 díl pálivé papriky nebo chilli, 1 díl kari). Obě půlky spojíme k sobě a bramboru zabalíme do kousku alobalu. Takto připravené brambory prohřejeme ve žhavém uhlí dohořívajícího táboráku. Po rozbalení dáme na řez plátek másla.

Více inspirace nejen na grilované pochoutky najdete na
www.klublavie.cz/blog
a www.facebook.com/klublavie.

Klub La Vie ve spolupráci s kluby aktivního stáří a kluby seniorů pořádá přednášky o zdravé výživě. **Přednášky jsou zdarma.** Kontakty pro případné zájemce: La Vie – klub zdravé výživy, Sokolovská 209, 190 00 Praha 9 – Vysočany. Tel.: 603 223 260, E-mail: info@klublavie.cz, **adresa na internetu: www.klublavie.cz**

Jak na vlasy zničené od sluníčka

Chodíte rádi na sluníčko, pracujete na zahrádce nebo se často vydáváte do přírody? Kromě opalovacího krému, který chrání pokožku před spálením a tím i před vznikem rakoviny kůže, je třeba věnovat pozornost také vlasům. Také k těm je totiž slunce nemilosrdné.

Nejenže šisuje jejich barvu (to je patrné zejména u vlasů barvených tmavými odstíny), ale výrazně je oslabuje, vysiluje, poškozuje, vysušuje a krepatí. Zkrátka sluneční paprsky narušují strukturu vlasu, který je pak náchylnější k poškození, snadno se láme a třepí. Pamatujte na to, že jim nesvědčí ani slaná mořská či chlorovaná voda v bazénech.

Na slunci vlasy vždy chraňte kloboukem, lehkým šátkem nebo i kšiltovkou. Pokud již vaše kštice výrazně prořídla, na slunci ji vždy mažte ochranným opalovacím krémem s nejvyšším faktorem, tedy 50+ a chraňte kloboukem. Kůže je v těchto místech hodně citlivá, snadno se spálí, loupe se a svědí.

Doma pak vlasům věnujte náležitou péči. Ta spočívá v pravidelném používání nejlépe hydratačních šamponů. Vlasy nezatěžují, naopak jim dodají výživu, vláhu a vlasy tak budou poddajnější. Vhodné jsou i speciální šampony na suché a poškozené vlasy. Napomáhají obnovovat narušenou strukturu vlasového vlákna, dodávají vlasům kromě výživy také poddajnost a lesk. Doporučit můžu třeba hydratační šampon na suché a poškozené vlasy bez lesku

Ultra Doux Marvelous značky Garnier, balení vyjde na 69,90 Kč. Po šamponové lázni vždy vlasům dopřejte alespoň na minutu dvě kondicionér. Ten znásobí účinky šamponu a pomůže vlasům v rychlejší regeneraci. Nezapomeňte ho z vlasů dobře opláchnout, aby je

následně zbytečně nezatěžoval. Hydratační přípravky používejte vždy delší dobu, protože vysušeným vlasům je třeba vláhu dodávat mnohem déle.

V tomto období je vhodné také vlasům dodat extra péči a to v podobě masek. Intenzivně vyživující masku na vlasy Eleo s přírodním arganovým olejem a růžovým olejem pro regeneraci

a lesk vlasů nabízí značka Oriflame a vyjde na 329 Kč. Masku podle potřeby aplikujte alespoň jed-

nou týdně. Na sluncem narušené vlasy jsou nejvhodnější regenerační masky určené právě pro silně poškozené, vysušené a oslabené vlasy. Nejprve umyjte vlasy šamponem a pak do vlhkých vlasů vetřete zvolenou masku a nechte několik

minut působit. Následně důkladně z vlasů opláchněte. Pomoci mohou také lehké regenerační vlasové kúry, obvykle se nanášejí do vlhkých vlasů po umytí šamponu a neoplachují se. Jejich nespornou výhodou je právě rychlá aplikace a okamžitý účinek. Napomáhají regeneraci vlasů, usnadňují jejich rozčesávání a uhlazují povrch vlasů, chrání je před krepatěním. Nebo zkuste vlasové oleje. Uhladí povrch vlasů, vyživí a dodají jim lesk. Olej vtírejte pouze do konečků, abyste vlasy zbytečně nezatěžovali a účes nepůsobil zplihle. Hedvábný olej pro extrémně suché vlasy najdete v řadě Elseve od L'Oréal Paris, stojí zhruba 219,90 Kč

EXTRA INFO

V létě omezte na minimum používání tepelných spotřebičů na vlasy jako jsou fény, horkovzdušné kulmy nebo žehličky. Kvalita vlasů by se ještě více zhoršila.

Není ani na škodu vydat se se silně vysušenými, poškozenými vlasy s roztřepenými konečky za svou kadeřnicí. Provede celkový sestřih, mnohdy pomůže i jen několik milimetrů, vlasům se uleví, provzdušní se a celkově se tak ožíví jejich vzhled. Pokud si vlasy barvíte, poraďte se s kadeřnicí, kdy je třeba barvu oživit.

Simona Lišková ■

Úpravci aut – úpravy vozidel pro tělesně postižené osoby

V léčebných zařízeních i lékařských ambulancích se často střetáváme s požadavky a dotazy pacientů, zda je možné dodatečně upravit motorové vozidlo s ohledem na tělesné a motorické postižení řidiče. Jedná se o situaci, kdy pacient-řidič vykazuje hybné nebo motorické postižení především dolních končetin. Obvykle se jedná o amputaci bérce nebo stehna jedné, případně obou dolních končetin. Stejně tak může dojít k amputaci na horních končetinách, např. v důsledku úrazového děje. Především je nutné informovat, že úpravy vozidel s ohledem na výše uvedená postižení nejsou žádným problémem. Úpravci aut zajišťují v současnosti i složitou a náročnou úpravu auta. Ale pozor - zásah do řízení vozidla (např. převod nožních pedálů na ruční ovládání) může provádět pouze odborně-specializovaná firma, která k těmto úpravám má potřebnou akreditaci (schválenou způsobilost). Rozhodně nedoporučujeme, aby takovéto zásahy prováděl třeba i autorizovaný servis aut. Renomovaný úpravce aut zajistí úpravu dle požadavků řidiče a technických možností, vystaví příslušný dokument a provede zápis o úpravě do technického oprávnění (velký technický průkaz).

Následně musí být úprava automobilu nahlášena příslušnému dopravnímu inspektorátu, který tuto úpravu potvrdí, provede zápis změn údajů v registru

tělesným postižením může požádat na místně příslušném kontaktním pracovišti Úřadu práce o **příznání příspěvku na zvláštní pomůcku – úpravu auta** (zákon č.329/2011 Sb.).

API CZ, s.r.o.

Slapy u Tábora 136, 391 76, Slapy

tel.381 278 043, www.APIcz.com, info@apicz.com

Jan Píbal – JP servis

Na Městečku 137, 387 51 Štěkeň

tel. 606 613 239, 383 393 249, www.jpservis.eu, info@jpservis.eu

Josef Hurt – úpravy vozidel

Bambousek 664, 281 26, Týnec nad Labem

tel.608 977 274, 321 781 363, www.rucniovladani.cz, info@rucniovladani.cz

META Plzeň, s.r.o.

Okružní 1418, 735 14, Orlová-Lutyně

tel.596 512 500, 604 981 700, www.meteorcar.cz, servis@meteorcar.cz

silničních vozidel a vystaví nové technické oprávnění (malý technický průkaz) obsahující informaci o provedených změnách. **Úpravu aut tedy provádí autorizované odborné firmy s oprávněním ministerstva dopravy.** Také informujeme, že osoba s těžkým

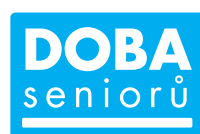
Mgr. Josef Kočí, Dis

sociální poradenství,
KZCR – MNUL Ústí nad Labem

Odborná součinnost a korekce:

Libor Vyšehradský

API CZ – regionální obchodní zástupce

OBJEDNÁVKOVÝ KUPÓN

Roční předplatné 192 Kč / Cena za kus jen 16 Kč

Objednávací ☐

Předplatné formou dárku ☐

složenku odeslat na adresu odesílatele objednávky

DOBU SENIORŮ objednávat od čísla (včetně) ☐

ZPŮSOB PLATBY

☐ složenkou

☐ SIPO: spojení č.

☐ fakturou: IČO/DIČ

☐ bank. převodem č.ú.

podpis:

jméno:

příjmení:

ulice:

číslo popisné:

město:

PSČ:

telefon:

e-mail:

Objednávkový kupón vystihnete nebo okopírujete a zašlete na adresu A.L.L. Production s.r.o., Box 21, 112 21 Praha 1. Pokud budete posílat v obálce, připište pod adresu příjemce heslo „**Předplatné Doby seniorů**“. Obratem dostanete složenku, kterou předplatné uhradíte. Můžete využít i bankovního převodu. Peníze odešlete na konto, které je uvedeno na složence. Zde najdete i Váš variabilní symbol, který nezapomeňte vyplnit. V případě nejasností nebo dotazu zavolejte do zákaznického centra ALL Production s.r.o. na tel.: 840 306 090, kde Vám potřebné údaje rádi sdělí. Dotázat se můžete i prostřednictvím tohoto e-mailu: dobaseniuru@predplatne.cz.

Objednat předplatné DS lze přes internet na adrese: <http://predplatne.cz/katalog/spolecenske-casopisy/> Předplatným můžete udělat radost svým blízkým a přátelům.

Sudoku (Kdo nám napíše součet čísel z označených políček, má šanci na výhru)

		4	4			6	9	2
7					5	4		1
		1	2	9	3			5
				5			2	
	7		8	4	6			
		5	9	1		7		
		4						
	3				8	1		
9	8				4			

		8	2	9				4
		2						6
						9	5	
	4			1	7		2	
	7			8				
8	6	3	9		5			
7	9	4	5			8		3
							9	
		5						

Zasmějte se s DS

Přišel Ďábel k právníkovi do kanceláře a povídá mu:
„Zařídím, aby tvůj plat byl 10× vyšší, abys měl ty nejlepší klienty, budeš mít 5 měsíců dovolené, všechny případy vyhraješ, lidé tě budou mít rádi a dožiješ se 100 let. Jediné, co za to chci, je duše tvé ženy, tvých dětí a dětí tvých dětí. Ty budou už navěky odsouzeny k pekelným mukám.“
Právník se chvíli zamýšlí a pak se podezřívavě zeptá: „A kde to má nějaký zádrhel?“

Instruktor ukazuje studentům policejní akademie automatickou pistolí: „Tohle je automat.“
„Automat?“ diví se jeden z budoucích policajtů. „A kde je díra na peníze?“

Muž a žena se srazí v autech. Bouračka ošklivá. Obě jejich auta jsou úplně na maděru, ale ani jednomu z nich se nic nestalo. Sotva se vysoukají ze svých aut, povídá žena muži: „Tak vy jste muž. Zajímavé. Já jsem žena. Hmm, a podívejte na naše auta! Nic z nich nezbylo, ale my jsme zraněni nebyli. To musí být znamení od Boha. Měli jsme se setkat, stát se přáteli a žít

spolu až do smrti.“
Muž přitakává:
„To jo, to musí být určitě znamení od Boha!“
Žena pokračuje:
„A podívejte se na tohle, další zázrak. Moje auto je totálně na mraky, ale tahle láhev vína je naprosto v pořádku. Bůh si určitě přeje, abychom to víno vypili a oslavili tím naše štěstí.“ Podá láhev muži.
Ten souhlasně přikývne a poté, co polovinu vína vypije, podává ji zpátky ženě.
Ta láhev vezme, zavře a vrátí ji muži do ruky.
Ten se jí samozřejmě zcela nechápavě ptá: „Vy nebudete?“
Žena se usměje: „Ne, ...já počkám na policii.“

Jednou pozdě v noci se opilec chlubí kamarádovi novým bytem.
Když vejdou do obýváku, kamarád si všimne velkého mosazného gongu.
„Na co máš ten gong?“ zeptá se zvědavě.
„To není gong. To jsou mluvící hodiny.“
„Mluvící hodiny?“ diví se kamarád.
„A jak fungují?“
„Sleduj, řekne opilec.“

Výherci našich soutěží

SUDOKU (36 a 16), vyhrávají Karel Henc, Brno – Řečkovice a Ing. Antonín Holík, Znojmo;

VÍTE, KDO TO BYL?

Hledanou osobností byl František Křížík. Výherkyní této soutěže se stala Jiřina Perutíková z Palkovic.

Vezme palici a vši silou práskne do gongu.

Ten se samozřejmě rozezvučí na celý panelák. Na to se z vedlejšího bytu ozve:

„Ty ses snad zbláznil, ty debile, jsou tři hodiny ráno!“

	◆	JMÉNO VERGILIA	TRUMF V BRIDGI	CHATOVÝ AREÁL V N. MĚSTĚ NA MORAVĚ	PRVNÍ ČÁST TAJENKY	OZ. LETADEL IRÁKU	◆	ANGL. ČÁP	PO DĚLCE	SPZ RYCHNOVA NAD KNĚŽNOU	◆	PLÁTĚNÉ PŘÍSTŘEŠÍ	ZN. GERMÁNIA	SEVERSKÉ ZVÍŘE	◆	DRUHÁ ČÁST TAJENKY	POTŘEBA ORÁČE	ANGLICKÝ ČÍST
JIHOAME- RICKÉ OPICE										STUDENTSKÁ GRANTOVÁ SOUTĚŽ						ZÁMEK U TACHOVA		
ZN. AMERIC. POČÍTAČŮ										DOMÁCKÝ TEODOR CITOSLOVCE VÝSMĚCHU						TELURID URANU SOUCÁST POSTROJE		
RUDOLF DOMÁC. (SLOV.)						TEČKA				NÁZEV ZN. DRASLÍKU ANGL. NE			CELULA RYCHLOST (LID.)					
JEDEN Z RODIČŮ						PŘÍPRAVA NA ZÁPAS SLOVENSKY ODLIŠNÍ								ODKUD (NÁŘ.) ČÁST DÍLA (SKLADBY)				
◆	POMLUVA	ŘÍMSKY 16 PRÁVEM						CIZOPASNÁ MOUCHA MPZ DÁNSKA				KAZY					FRANC. PŘEDLOŽKA	MLÁDĚ KACHNY
JODID DRASELNÝ				OBYVATEL INDIE MĚKKÁ HUD. TÓNINA								BRAZIL. INDIÁN						
BLANO- KŘÍDLÝ HMYZ												ŘÍMSKY 51				HLAS ŽÁBY		
ANTICKÝ BŮH LÁSKY						PRUDKÁ ROKLE	ALŽÍR. SÍDLO					UKAZOVACÍ ZÁJMENO				MLUVA UNIVERZITA V BRNĚ		
PRKNO U POSTELE												◆	SVÍČKA DAREBÁK					
◆	RUSKÉ SÍDLO	NÁSTRAHY ELEMEN- TÁRNÍ ČÁSTICE										KALUŽ ZN. THULIA					PRODĚLA- VATI	ZCHLADIT
OZNAČENÍ ČESKÝCH LETADEL				SONDA TEDY				DĚTSKÝ POZDRAV	BEZ PENĚŽ (SLANG.)	OBSAH ZPRÁVY	ZDE				UKAZOVACÍ ZÁJMENO HARMONIE			
CIRKUSOVÉ JEVIŠTĚ						VÝZVA K TICHU INIC. ZEDNÍČKA					ŘÍMSKÝCH 2050 ZN. DYSPROSIA					KOPEC HRANIČNÍ POPLATKY		
SUCHÉ MÍSTO						ANGLICKY DLÁŽDENÝ EINSTEINOVY INICIÁLY						NEDOUK NĚMECKÝ TÝDENÍK						
SPZ KOMÁRNA				MPZ ZANZIBARU OTOVO				KYSELÝ (REC.) CEREMONIE						DLABACÍ NÁSTROJE KREVNI MSTA				
◆	LEVHART SNĚŽNÝ	PŘEDLOŽKA TESKNÁ TOUHA				PRACOVISŤ V DOLECH ÚDER SEKEROU				TENISOVÝ KLUB ŘÍMSKÝ TYRAN				ANGL. KYSELINA VINNÝ				
URČITÉ (SLOV)						TUBER- KULÓZA TÁBOŘIŠTĚ				ČIVA TRHNUTÍ						KÓD HAITI ZN. XENONU		
ČÁST ÚST					BEZKEMENNÁ DŘEVINA VELKÁ MISTNOST			ANGL. HRDLO ZN. TELLURU								KÓD ITÁLIE ŠACHOVÝ KONEC		
SPZ BEROUNA				TŘETÍ ČÁST TAJENKY POPĚVEK													KŮŇ (BASN)	ZN. NIKLU
MUSLIMSKÉ NÁBOŽEN- STVÍ							DESET GRAMŮ					ZN. NEONU				STAROŘEK		
TROFEJ INDIÁNŮ							◆	POMŮCKA: SPR, UTE, ZKAD, LUMČÍK, EROT, PAVED, EAZ, OXYS, ACID, HTI, CERVIX, MARO, IRBIS, KAON, LADEX, TIT, STORK, STERN, ARIOSO, READ				STARŠÍ VZTAŽNÉ ZÁJMENO				ZÁKLADNÍ ČÍSLOVKA		

Vyhráli s Dobou seniorů

Správné řešení tajenky z červencového vydání DS: **I když lidé nevědí, co je dobro, mají ho v sobě.** Správnou odpověď nám zaslali a štěstí při losování měli Karel Pustka z Ostravy, František Kohout z Benešova, Bohumila Šmákalová z Prahy, Jaroslav Hrdá, z Jihlavy a Karel Daníček ml. ze Železného Brodu. Výhercům blahopřejeme. Dostanou výhry od sponzora naší velké křížovky, pražského vydavatelství Enigma. To vydává také časopis Křížovky pro každého. Na řešení z této Doby seniorů čekáme do **20. srpna**. Adresu redakce, na kterou můžete své odpovědi posílat, najdete v tiráži na straně 31. Přejeme příjemnou zábavu při luštění!

Vážení čtenáři,

křížovky pro Vás připravuje
redakce čtrnáctideníku
Křížovky pro každého.

KŘÍŽOVKY
PRO KAŽDÉHO 9,00 Kč

V tomto měsíci **4. a 18. srpna**
na novinových stáncích.

TOTO MÍSTO je určeno pro dopisy našich čtenářů. Věcné diskuse nejsou stanoveny žádné obsahové mantinely. Psát nám můžete skutečně o všem. O tom, co vás pálí či štve, co vás naopak potěšilo, či co by měli vědět a co by mohlo být prospěšné i pro jiné čtenáře. Redakce DS si pouze vyhrazuje právo přispěvky z prostorových důvodů krátit. Nezařadíme pouze dopisy s urážlivým, rasistickým a vulgárním obsahem, všechny ostatní jsou vítány. Pište nám na adresu: Doba seniorů, Nám. W. Churchilla 2, 130 00 Praha 3.

Sleva na železnici

Vážená redakce, snažím se o snížení cen jízdného pro seniory. V příloze zasílám dopisy, které jsem adresoval ministerstvu financí i ministerstvu dopravy. Obracím se tímto i na Radu seniorů.

Vycházím z drážního projektu In-Karta. Je mi 77 let. Léta jsem si vyřizoval slevu pro důchodce typu IN 50%, protože se mi již nevyplácela, přešel jsem k typu slevy IN 25%.

Kdysi jsem uvažoval i o kartě IN Senior. Nechápu, proč tento typ karty platí pouze pro osobní spěšné vlaky. Spěšných vlaků totiž není tolik. Karta neplatí pro rychlíky, kde je třeba koupit si jízdenku s 50% slevou. Cožpak cena roční jízdenky není dostatečně vysoká, aby nepokryla i cestování rychlíky (1490 Kč)?

Na Slovensku je jízdné ve vlacích daleko nižší než v ČR. V současnosti jízdné důchodců nad 62 let je zcela zdarma! Proč by to nemohlo být i v bohatší ČR?

Jaroslav Hodaň, Plzeň ■

Vážený pane Hodani,

děkujeme za Váš příspěvek. Nevíme, zda dokážeme prosadit, aby senioři v ČR cestovali zdarma, jako je tomu na Slovensku, byť o tom na vrcholných setkáních s politiky vždy hovoříme. Zda je ČR v současné době skutečně bohatší než Slovensko, o tom by asi ekonomové mohli polemizovat. V době rozdělení republiky tomu tak skutečně bylo, nicméně od té doby se mnohé změnilo.

Neznamená to ale, že Rada seniorů nedělá vůbec nic. O znovuoobnovení slevy na železnici naopak usiluje od chvíle, co se vlády ujala nová koalice vzešlá z předčasných voleb. Diskuse s vládou Petra Nečase, která sebrala seniorům podstatně více výhod a způsobila i pokles jejich reálných příjmů, nevedly nikam a úřednická vláda, která ji vystřídala, zase neměla dostatek času. O znovuoobnovení slevy na železnici jsme několikrát mluvili

s ministrem financí Andrejem Babišem i s premiérem Bohuslavem Sobotkou. Přečíst jste si o tom mohl i na webových stránkách Rady seniorů – www.rscr.cz. Dosažení tohoto cíle je jednou z priorit Rady seniorů.

Špatný zubař

Milá redakce,

myslím si, že ukrajinský lékař není něco jako posvátná kráva, a měl by dodržovat české zákony. Nemůže jen tak beztestně okrádat zdravotní pojišťovnu a hlavně důchodce. Šmejď jako šmejď.

Ukrajínští zubaři si vyhlízejí, které zuby se rozhodnou opravit, aby si mohli co nejvíce naučtovat. Zatím si ten můj zubař nevybral zub, který by nutně opravit potřeboval. Na preventivní prohlídce mi jen tak ledabyly sáhl na zuby, neobtěžoval se vzít si potřebné nástroje a pojišťovna RB mu zaplatila 350 Kč. Teď jsem si tento úkon provedla sama, takže RB pojišťovna mi vlastně těch 350 Kč dluží. Prý je to tvrzení proti tvrzení. Oni jsou dva. Ta jeho sestřička také nemá morálku. Ale myslím si, že zkontrolovat, zda bylo řádně provedeno preventivní ošetření zubů a nahlášeno sestře, by nemělo být tak těžké. České kontroly si usnadňují práci a neplní své povinnosti. Já jsem za poslední tři roky zaplatila na třicet tisíc a zuby mám ve velice špatném stavu. Nikdo z mé rodiny neplatil tolik za opravu zubů a všichni mají zuby opravené.

Emilie Boháčová, Kopřivnice ■

Vážená paní Boháčová,

děkujeme za Váš příspěvek. Nevyplývá z něj, zda jste těch zmiňovaných třicet tisíc platila Vy nebo Vaše pojišťovna, a kdo prováděl u lékaře, s nímž jste nespokojena, kontrolu. Obrátit se můžete přímo na Vaši pojišťovnu s tím, aby udělala u zmíněného lékaře důkladnou kontrolu, je i v jejím zájmu, aby platila za kvalitu nikoli jen za protokol... Můžete si rovněž stěžovat na lékařské komoře, kde by se

Vaši stížností měli zaobírat. A pokud jste opravdu tak nespokojená, stálo by možná za to zvážit, zda nezměnit stomatologa. I když samozřejmě neznáme aktuální stav ve Vašem městě.

Redakce

Falešný lékař?

Vážená redakce,

patrně to zažil každý z nás, že se on sám nebo někdo z jeho blízkých cítil tak špatně nebo byl v ohrožení života, že jste potřeboval rychlou lékařskou pomoc. Pak jste bez váhání zavolal ZZP-HMP-linku 155 a očekával odbornou pomoc, stejně jako jsem to učinil já v případě mé matky, která trpěla bolestmi zad, třásl se jí ruce a zvracela.

Když přijela záchranka, tak přítomný lékař MUDr. Staněk (zřetelnou vizitku měl na klopě pláště):

■ 1. vyhodnotil intenzivní bolest zad v oblasti ledvin jako cukrovku

■ 2. na mou žádost, aby matce dal něco, čím by zmínil její akutní silné bolesti, řekl, že nic takového s sebou nevozí – to že se bude řešit až v nemocnici a nechal ji v bolestech ještě desítky minut trpět

■ 3. na mou žádost, aby matku odvezl na urologii vůbec nereagoval a ani tak neučinil, když ji ve FTN předal na internu, což ve svém důsledku vedlo k těžkému ublížení na zdraví mé matky (nakonec se potvrdilo mé původní laické podezření na zánět ledvin)

■ 4. když jsem si na hrubě neodborný postup MUDr. Staňky stěžoval v sídle ZZS HMP v Korunní 98, Praha 2, bylo mi sděleno, že žádný lékař toho jména na záchrance nikdy nepracoval ani nepracuje.

Mám za to, že by občané měli vědět, co je může potkat, když budou potřebovat naléhavou lékařskou pomoc a že na výzvu může přijet záchranná služba, kde jako lékař bude vystupovat osoba, kterou nikdo nikdy neviděl, nikdo ji nezná a která nejspíš ani nemá příslušné vzdělání a praxi.

Milan Rechtberger, Praha ■

**Rada seniorů
České republiky**
občanské sdružení

PORADNY RS ČR

Sídlo pražské poradny Rady seniorů České republiky je v Domě odborových svazů v Praze 3, nám. W. Churchilla 2. Telefonní spojení: 234 462 073-7. Poradny Rady seniorů ČR jsou i letos pro všechny seniory zdarma.

KONTAKTNÍ ÚDAJE

REGIONÁLNÍCH PRACOVÍŠŤ RS ČR:

Brno:

Dům odborových služeb,
Malinovského nám. 4 – kancelář 414
Telefon: 532 269 414
E-mail: poradna.brno@rscr.cz
Vedoucím regionálního pracoviště je
JUDr. Eliška Skuhrovcová.

České Budějovice

Žižkova 12/309
Telefon: 387 718 313
E-mail: Jc.rscr@seznam.cz
Úřední hodiny: úterý, středa vždy 9–13 hod.
Předsedou KRS JCK je Václav Minařík

Hradec Králové:

Dům odborových služeb,
Gočarova 1620 – kancelář 405
Telefon: 495 521 048
E-mail: poradna.hradec.kr@rscr.cz
Vedoucím regionálního pracoviště je
Prof. RNDr. PhMr. Jan Solich, CSc.

Kladno

Cyrila Boudy 1444 - kancelář 125
Telefon: 739 944 655
Úřední hodiny: čt 13–16 hod.
E-mail: rs.kraj@seznam.cz
Předsedou KRS je Miloslav Vajs

Ostrava:

Dům odborových služeb
U Tiskárny 578/1, 3. patro
Telefon: 596 104 221-2
E-mail: poradna.ostrava@rscr.cz
Vedoucím regionálního pracoviště je
Ing. Oldřich Pospíšil.
Webové stránky krajské rady MS kraje:
www.ms-seniors.cz

Plzeň

Právní poradenství starobním důchodcům:
Tomanova 5, 4. poschodí, každý čtvrtek
od 15 do 17 hodin. Objednávky předem
jsou možné na tel. čísle: 377 421 619
každé pondělí v době od 15 do 18 hod.
a každou středu od 15 do 18 hod.

Zlín

Kvítková 4323
Telefon: 606 171 503
E-mail: rscr.zlin@seznam.cz
Návštěvní hodiny: pondělí 10–12 hod.
Předsedkyní RS ZK je Iva Pilková.

UPOZORNĚNÍ

Svoje osobní návštěvy v poradnách si předem domluvejte telefonicky. Vyhněte se nepříjemným situacím, kdy očekávanou pomoc kvůli nepřítomnosti příslušného odborníka nedostanete.

POZN.: Ve všech poradnách lze zakoupit aktuální Dobu seniorů!

Foto: O.Kepka

Herečka
**Gabriela
Vránová**
prozradila mimo
jiné i to, kdo
jí léta dluží
300 Kč

**Poradna pro
zvířata** se bude
věnovat zubním
onemocněním
fretek

Na otázky
na aktuální
téma odpoví
poslankyně
**Radka
Maxová**

**Vedení Rady
seniorů se
sejde s novou
ministerní
školkou**

**Další číslo
vyjde
28. srpna
2015**

Šéfredaktor Ing. Lenka Desatová. Adresa redakce a inzerce: Nám. W. Churchilla 2, 130 00 Praha 3 – Žižkov, e-mail: dobaseniou@email.cz. Kontakt výlučně pro inzerci: inzerce@dobaseniou.cz. S redakcí se můžete také spojit prostřednictvím pražské poradny RS ČR. Vydává Rada seniorů ČR (www.rscr.cz). Grafická úprava: Matouš Johanides. Tisk: Triangl, a.s. Rozšiřují PNS a Česká pošta, předplatné agentura A.L.L. Production, s.r.o., box 732, 111 21 Praha 1, Tel.: 234 092 851, e-mail: dobaseniou@predplatne.cz. Registrace MK E 16412, ISSN 1801-5859. Články vyjadřují názory autorů a nemusejí být totožné s názorem redakce. Nevyžádané texty a fotografie se nevracejí.

Jsme všude tam, kde starší generaci o něco jde

Jediný celostátní měsíčník v ČR, který vydávají samotní senioři.
Informace, rozhovory, reportáže a poradny, které potřebujete.
Zajímavosti, zábava a soutěže o ceny, které Vám osladí den.

**Předplatným DS určitě uděláte radost
i svým blízkým a přátelům!**

Ve volném prodeji jen za 18 Kč, v předplatném 16 Kč (ročně 192 Kč). Rozšiřuje PNS, předplatné si zajistíte na adrese A.L.L. production s.r.o, Box 32, 112 21 Praha 1. Tel.: 234 092 851, e-mail: dobasenioru@predplatne.cz.

Doba seniorů je tu i pro Vás. Seznamte se s ní!

Pokud můžete, odstříhněte a stránku jako leták umístěte v místech, která navštěvují senioři.
A nejenom oni. Doba seniorů je tu totiž pro každého, kdo chce vědět víc o životě starší generace.